

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพทุธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา-
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบล
พุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์"

ของ พุริตา ภูมิ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา-

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวพร อังวัฒนา)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ แสงเงิน)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ผู้วิจัย	พริดา ภูมิ
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอห์ แสงเงิน
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ส.ม. สาขาวิชา-, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	เจ้าของสัตว์เลี้ยง, พฤติกรรมการป้องกันโรค, โรคพิษสุนัขบ้า

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าของสุนัขหรือแมวที่อาศัยอยู่ในตำบลพุทธรบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 302 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.25 อายุเฉลี่ย 44.07 ปี (SD = 10.68) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.00 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 60.60 และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 56.67, S.D. = 8.964) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (Beta = 4.470, $p = 0.003$) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า (Beta = 0.397, $p < 0.001$) และความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Beta = 0.397, $p < 0.001$) ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้ร้อยละ 40.6

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และให้ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ตลอดจนส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงโอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า

Title FACTORS AFFECTING RABIES PREVENTION BEHAVIOR OF PET OWNERS, PUTTABATH SUBDISTRICT, CHONDEAN DISTRICT, PETCHABUN PROVINCE.

Author PUTHITA PHOOME

Advisor Assistant Professor Sane Saengngoen, Ph.D.

Academic Paper M.P.H. Thesis in Public Health Program, Naresuan University, 2021

Keywords pet owners, prevention behavior, rabies

ABSTRACT

This study was a cross-sectional study. To study factors affecting rabies prevention behaviors of pet owners in Puttabath Subdistrict, Chondaen District, Petchabun Province. Collect data using information from respondents. The sample group was There were 302 owners of dogs or cats living in Puttabath Subdistrict, Chondaen District, Phetchabun Province. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation. Pearson correlation coefficient analysis eta correlation coefficient analysis and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study revealed that the sample group were female 62.25 percent, mean age 44.07 years (SD = 10.68), primary education 50.00 percent, agriculture 60.60 percent. And had rabies prevention behaviors. is at a high level (= 56.67, S.D. = 8.964). A stepwise multiple regression analysis revealed that exposure to rabies information (Beta = 4.470, p = 0.003), recognizing the risk of rabies (Beta = 0.397, p < 0.001) and expectations of one's own ability to prevent rabies (Beta = 0.397, p < 0.001) such variables were able to predict rabies prevention behaviors of pet owners by 40.6 percent.

Research Recommendations Relevant agencies should provide information about rabies, and educate about rabies as well as promoting the registration and vaccination against rabies continuously. To make people aware of the risk and severity of rabies.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ แสงเงิน ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นທີ່ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลชนแดน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณผู้นำชุมชนตำบลพุทราบาท ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา โดยคุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่งานงานภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในกลุ่มเจ้าของสัตว์เลี้ยงให้ดียิ่งขึ้น

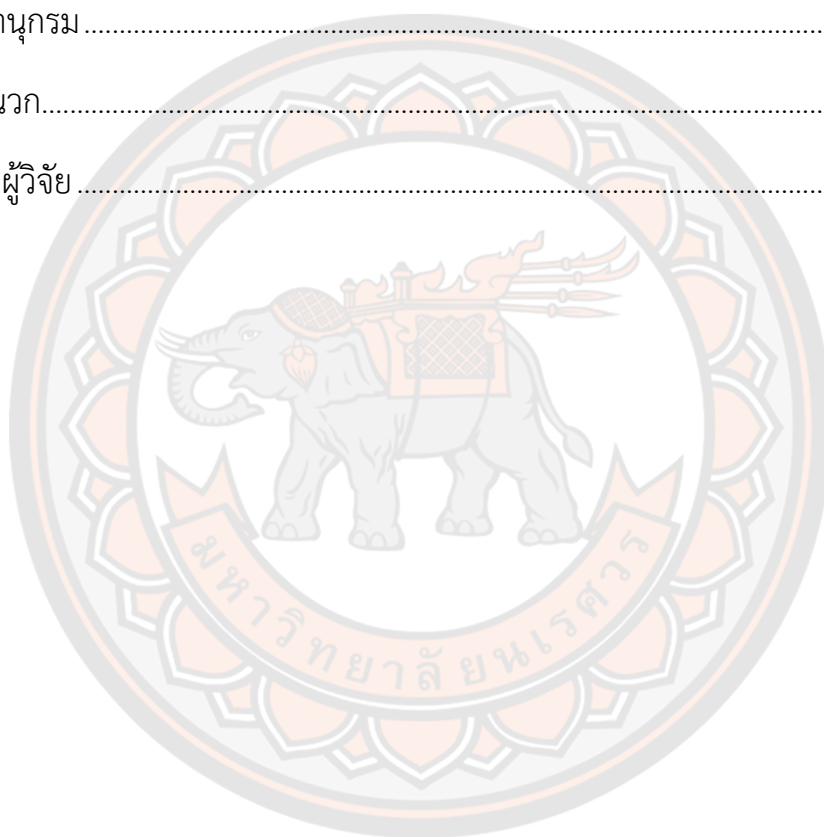
พริดา ภูมิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ซ	
สารบัญตาราง.....ฅ	
สารบัญภาพ.....ฉ	
บทที่ 1 บทนำ.....15	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....15	
คำถามการวิจัย.....19	
วัตถุประสงค์.....19	
สมมติฐานการวิจัย.....20	
ขอบเขตการศึกษา.....20	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....20	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....23	
โรคพิษสุนัขบ้า.....23	
พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า.....26	
กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้า.....31	
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....34	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....38	

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
รูปแบบการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
ประชากร.....	43
กลุ่มตัวอย่าง	43
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	44
เกณฑ์การคัดเข้า	46
เกณฑ์การคัดออก.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การพัฒนาเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	54
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล.....	57
ส่วนที่ 2 ปัจจัยอื่นๆ.....	61
ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า.....	77
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร	81
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน	86

บทที่ 5 บทสรุป	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะนำผลวิจัยไปใช้	95
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	100
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงประชากร เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธรบาท และการคิดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง	45
ตาราง 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงจำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	59
ตาราง 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงจำแนกตามข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว	63
ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของความรู้เกี่ยวกับป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	66
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	66
ตาราง 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	69
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	69
ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	71
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	71
ตาราง 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	73

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	73
ตาราง 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	75
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)	75
ตาราง 14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 302)	77
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 302)	78
ตาราง 16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 96)	80
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 96)	80
ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว จำนวนสุนัข จำนวนแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์	

สหสัมพันธ์เพียร์สัน กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบล พุทธบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (n = 302).....	82
ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ สมรส สถานที่อยู่อาศัย การเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณบาดแผล การ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า.....	84
ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรกับพฤติกรรมการป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง.....	90

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กระบวนการเกิดแรงงูใจในการป้องกันโรค (Rogers, 1975).....	37
ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โดยเป็นโรคที่เป็นปัญหาที่สำคัญทางสาธารณสุขของประเทศไทยรวมถึงทุกประเทศทั่วโลก โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส การติดต่อนอกจากการถูกสัตว์ที่ป่วยกัดแล้ว การถูกสัตว์ที่มีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าเลียบริเวณแผล หรือข่วน ก็สามารถติดโรคพิษสุนัขบ้าได้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556) และเมื่อแสดงอาการจะเสียชีวิตทุกราย เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดเชื้อในระบบประสาท และปัจจุบันยังไม่มียาที่ใช้ในการรักษา มีเพียงการป้องกันโรคโดยการฉีดวัคซีนป้องกันเท่านั้น (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556) โดยเมื่อประมาณ 130 ปีก่อน Louis Pasteur ได้มีการคิดค้นและใช้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นครั้งแรก และมีการใช้กันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังคงเป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในการป้องกันทั้งก่อนและหลังการสัมผัสโรค และยังสามารถช่วยชีวิตทั้งคนและสัตว์ รวมทั้งยังเป็นการควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุนัย จันทรฉาย, 2561) โรคพิษสุนัขบ้าทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าโรคนี้เกิดขึ้นแค่ในสุนัขเท่านั้น แต่โรคนี้สามารถเกิดได้กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น แมว ลิง ค่างคาว วัว ม้า สุนัข ฯลฯ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2561) โดยสัตว์รังโรค (reservoir) ได้แก่ สุนัข ซึ่งเป็นสัตว์ที่นำโรคนี้ติดต่อสู่คนมากที่สุด รองลงมา คือ แมว ซึ่งโรคพิษสุนัขบ้าสามารถพบได้ตลอดทั้งปี (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2561)

องค์การอนามัยโลก ได้รายงานสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้า มีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า ปีละประมาณ 59,000 ราย ในกว่า 150 ประเทศ โดยร้อยละ 95 เป็นผู้ที่อยู่ในทวีปแอฟริกาและเอเชีย และโรคพิษสุนัขบ้าเกิดในประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท ในจำนวนครึ่งหนึ่งของผู้เสียชีวิตทั้งหมดเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในทวีปแอฟริกามีผู้เสียชีวิต ปีละประมาณ 21,476 ราย สาเหตุเกิดจากการเข้าถึงของวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังไม่ครอบคลุมในประชาชน ส่วนในทวีปเอเชียมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าประมาณ 35,172 รายต่อปี และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลดปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า ประมาณ 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ สมาคมแห่งประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) จึงได้มีการดำเนินการกำหนดกลยุทธ์เพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายในปี พ.ศ. 2563 (WHO, 2018)

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย พบผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ามากที่สุดในปี พ.ศ. 2523 จำนวน 370 ราย หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยพบผู้ป่วยน้อยกว่า

10 รายต่อปี โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558 พบผู้ป่วยและเสียชีวิตจำนวน 8, 4, 7, 6 และ 5 ราย ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มขึ้นเป็น 14 ราย ซึ่งพบว่ามีสูงสุดในรอบ 8 ปีที่ผ่านมา และลดลงเหลือ 11 รายในปี พ.ศ. 2560 และโดยประชากรที่เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 15 ปี และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนค่อนข้างต่ำ และจากรายงานสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าล่าสุดในปี พ.ศ. 2561 จำนวนผู้เสียชีวิต เพิ่มมากขึ้นเป็น 17 ราย พบว่า มากที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (กรมควบคุมโรค, 2561)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ในปี พ.ศ. 2555 - 2560 จำนวน 45 ราย พบว่าประมาณร้อยละ 90 ของผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าไม่ได้เข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลหลังถูกสัตว์กัด เนื่องจากขาดความรู้ ขาดความตระหนักความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดความเข้าใจในการป้องกันหลังสัมผัสสัตว์ที่เสี่ยงมีเชื้อเพราะคิดว่าเป็นรอยแผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่พบว่าติดเชื้อพิษสุนัขบ้ามาจากสัตว์ที่มีเจ้าของมากกว่าสัตว์ที่ไม่มีทราบประวัติหรือไม่มีเจ้าของ (กรมสุขภาพจิต, 2561) และผลการสำรวจความรู้และทัศนคติของประชาชนเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าไม่ถูกต้อง เช่น คิดว่าสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้มีเพียงร้อยละ 27 ทราบว่าต้องพาลูกสุนัขที่มีอายุ 2-3 เดือนไปรับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค ร้อยละ 46.5 คิดว่าสุนัขและแมวฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเข็มเดียวสามารถป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ตลอดชีพ ร้อยละ 13.6 และไม่แน่ใจร้อยละ 57.3 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ประชาชนมีความเข้าใจแบบผิดๆซึ่งอาจส่งผลต่อการป้องกันตนเอง เช่น คิดว่าโรคพิษสุนัขบ้ารักษาได้ทำให้ไม่มารับวัคซีน (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2560)

โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทยพบมากที่สุดในสุนัข แมว และโค อาการของสัตว์ที่มีเชื้อมักพบทั้งแบบดุร้าย และแบบซึม โดยนิสัยจะเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น จากก้าวร้าวดุร้าย บางตัวอาจซึม โดยสัตว์ที่มีอาการแสดงออกมามักจะตายภายใน 10 วัน และจากข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า พบสัตว์ติดเชื้อพิษสุนัขบ้า จำนวน 1,435 ตัว พบมากที่สุดในสุนัข ร้อยละ 88 รองลงมา คือ โค แมว 115 ตัว และ 51 ตัว ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค, 2561) โดยสาเหตุที่ทำให้มีสัตว์ติดเชื้อและมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า เช่น ประชาชนไม่นำสุนัขและแมว ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ประชาชนไม่จำกัดสถานที่เลี้ยงสัตว์ โดยที่ปล่อยสัตว์เลี้ยงไว้นอกบ้าน ซึ่งทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ประชาชนขาดความตระหนักถึงความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า เช่น เมื่อถูกลูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน เลียบบริเวณแผล ก็คิดว่าไม่สามารถติดเชื้อได้ จึงไม่เข้ารับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค (กรมสุขภาพจิต, 2561)

ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ให้หมดไปภายใน พ.ศ. 2563 โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดมาตรการด้านการป้องกันโรค ได้แก่ การ

จัดทำแผนป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าตามระดับความเสี่ยง พัฒนาระบบการประสานงานเพื่อรองรับสถานการณ์ กรณีพบสัตว์สงสัย ผู้สัมผัสหรือสงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคและระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีความครอบคลุม พัฒนาระบบการเก็บหรือส่งตัวอย่างและการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อวินิจฉัยยืนยันโรคพิษสุนัขบ้า จัดให้มีบริการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสถานบริการสาธารณสุขอย่างเพียงพอ ส่งเสริมการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ (กรมควบคุมโรค, 2556) นอกจากนี้มีการขอความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีบทบาทในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โดยยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้มีการกำหนดเป้าหมาย ได้แก่ ต้องมีการฉีดวัคซีนในสุนัข ปี พ.ศ. 2560 - 2563 ร้อยละ 50, 60, 80 และ 100 ตามลำดับ การสำรวจและขึ้นทะเบียนสุนัข ร้อยละ 50 และภายในปี พ.ศ. 2563 ต้องไม่พบผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560) สำนักโรคติดต่อทั่วไปกำหนดพฤติกรรมควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ควบคุมไม่ให้สัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า คือ ป้องกันไม่ให้สัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า โดยต้องพาสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี ขั้นตอนที่ 2 ลดความเสี่ยงจากการถูกสัตว์กัด และขั้นตอนที่ 3 การดูแลตนเองหลังถูกสัตว์กัด คือ มีการล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดทันทีก่อนไปพบแพทย์ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554)

จังหวัดเพชรบูรณ์ แม้ว่าจะยังไม่มีรายงานผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า แต่มีรายงานพบเชื้อพิษสุนัขบ้าในสุนัขจากการสุ่มตัวอย่างตรวจเชื้อจากหัวสุนัข (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2561) และจังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีการสนองตามมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคนของกระทรวงสาธารณสุข และมีการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า โดยได้จัดตั้งคณะทำงานสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น มีการประสานงานกับท้องถิ่นในการสำรวจจำนวนประชากรสุนัขและแมว พบว่ามีประมาณ 120,000 ตัว ซึ่งปัจจุบันมีการสำรวจเป็นรายครัวเรือน พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการจัดซื้อวัคซีนให้ครบถ้วนและครอบคลุมทุกพื้นที่ นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสุนัขไม่มีเจ้าของ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2561)

จากรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า ปี พ.ศ. 2561 ของโรงพยาบาลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลผู้สัมผัสโรคที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาล พบว่า มีผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน 913 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.98 และเพศชายร้อยละ 45.02 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 56 - 65 ปี ร้อยละ 15.88 รองลงมา คือ อายุ 1 - 5 ปี ร้อยละ 14.68 โดยสัตว์นำโรคส่วนใหญ่ คือ สุนัข ร้อยละ 66.16 รองลงมา คือ แมว ร้อยละ 32.42 เป็นสัตว์ที่มีเจ้าของร้อยละ 89.81 ไม่มี

เจ้าของร้อยละ 6.02 และส่วนใหญ่ไม่มีการล้างแผลก่อนมาโรงพยาบาล ร้อยละ 44.80 และไม่ได้ใส่ยาฆ่าเชื้อก่อนมาพบแพทย์ ร้อยละ 81.38 ซึ่งผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้ามีความเสี่ยงที่จะติดโรคพิษสุนัขบ้าหากมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง และยังมีผู้ที่สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ซึ่งจะมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ (โรงพยาบาลชนแดน, 2561)

พื้นที่ตำบลพุทธรบาท อำเภอนครชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบจำนวน 28 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 5,272 หลังคาเรือน ประชากร จำนวน 13,670 คน ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เนินเขา และพื้นที่ราบบางส่วน โดยสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือภูเขาสูง ร้อยละ 55.15 ที่ราบและเนินน้ำท่วมไม่ถึง ร้อยละ 42.47 และพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง ร้อยละ 2.38 (องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธรบาท, 2558) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 90 และมีการเลี้ยงสุนัขและแมวเกือบทุกหลังคาเรือน ประมาณร้อยละ 70 ตำบลพุทธรบาทมีการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การสำรวจและขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยมีการประสานงานกับหมู่บ้านและประชาชนในพื้นที่ให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวที่ตน ซึ่งจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ประชาชนมีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวด้วยตนเอง ร้อยละ 57.97 เท่านั้น และยังคงมีสุนัขและแมวอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง (องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธรบาท, 2561) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงต่ำกว่าเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ยุทธศาสตร์ที่ 4 และมีการสำรวจสุนัขและแมวไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน และมีการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยมีการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ไปแล้วทั้งสิ้น 1,942 ตัว จากจำนวนสุนัขและแมวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนทั้งหมดโดยเจ้าหน้าที่ 3,350 ตัว ร้อยละ 57.97 (องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธรบาท, 2561) ซึ่งการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์นั้น เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และต้องฉีดวัคซีน ร้อยละ 82 ขึ้นไปจึงจะสามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ได้ (สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ, 2560) ซึ่งการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ถือว่าต่ำกว่ามาตรฐาน และไม่สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในเขตพื้นที่ได้

จากการศึกษางานวิจัยของ วรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์, กาญจนา อ่ำอินทร์ (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว โดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของเคโกะ อาไก และคณะ (2558) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของ

สุนัข ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ผู้ดูแลสุนัข จำนวนสุนัขที่เลี้ยง ประสบการณ์การถูกสุนัขกัด การได้ยินเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยพยากรณ์ได้มากที่สุด โดยถ้าเจ้าของสุนัขมีการรับรู้เชิงบวกเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจะมีแนวโน้มเกือบสองเท่าที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับดี (เคโก๊ะ อาโก และคณะ, 2558) และผลการศึกษาของพงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย (2555) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่สุนัข ความสะดวกในการเดินทางพาสุนัขไปรับการฉีดวัคซีน ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนได้ร้อยละ 28.5 (พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย, 2555)

จากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลข้างต้น พบว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงยังเป็นปัญหาในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักในปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า และมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเจ้าของสัตว์เลี้ยงเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับสัตว์มากที่สุด ฉะนั้นเจ้าของสัตว์เลี้ยงจึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้มากกว่าบุคคลทั่วไป และผลงานวิจัยในยุคก่อนขาดความครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในช่วงที่รัฐบาลมีการสนับสนุนให้มีการนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น และการจัดโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น

คำถามการวิจัย

ปัจจัยใดที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบล พุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในพื้นที่ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำการศึกษาระหว่างเดือน มีนาคม 2563 - เมษายน 2564 และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในเดือน พฤศจิกายน 2563 - มกราคม 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง โรคที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส (Rabies) ซึ่งมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เมื่อมีอาการแสดงของโรคแล้วจะเสียชีวิตทุกราย เนื่องจากโรคนี้นี้ยังไม่มียารักษาให้หายได้ แต่สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์

เจ้าของสัตว์เลี้ยง หมายถึง ผู้ครอบครองสุนัขและแมว หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลสุนัขและแมวตัวนั้น

สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย หมายถึง ที่ตั้งของอาคารบ้านเรือนของเจ้าของสัตว์และบุคคลในครอบครัว ในเชิงภูมิศาสตร์ ได้แก่ การตั้งถิ่นฐานอยู่บนเขาสูง เนินเขา หรือที่ราบ เพื่อใช้อาศัยทั้งกลางวันและกลางคืน ซึ่งภายในที่อยู่อาศัยประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และสิ่งใช้สอยที่จำเป็นตามความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยจะบ่งบอกถึงความสามารถในการเดินทางมารับบริการด้านต่างๆจากเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานต่างๆ

ประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวกัด หมายถึง ประวัติการถูกสุนัขหรือแมวกัดในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา หากบุคคลใดเคยมีประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวกัดแล้วจะมีพฤติกรรมในการป้องกันไม่ให้ถูกสุนัขหรือแมวกัด และสามารถดูแลบาดแผลของตนได้หากถูกสุนัขหรือแมวกัดซ้ำ

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา จากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น การได้ยินเรื่องโรคพิษ

สุนัขบ้าจากบุคคลต่างๆ การรับชมสื่อทางโทรทัศน์ รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าจากการอ่านหนังสือต่างๆเช่นกัน หากบุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว จะมีความรู้ในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้ากับตนและสัตว์เลี้ยงของตน

ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและหรือแมว หมายถึง ลักษณะที่เป็นการแสดงออกถึงการดูแล การเอาใจใส่ และความรับผิดชอบที่มีต่อสุนัขและแมว ได้แก่ การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขและแมว การได้มาของสุนัขและแมว วิธีการเลี้ยงดูสุนัขและแมว และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมว

การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง หมายถึง การที่บุคคลหรือเจ้าของสุนัขและแมวมารับการขึ้นทะเบียน เพื่อแสดงถึงความเป็นเจ้าของสัตว์ตัวนั้นๆ และเป็นที่มาของการได้รับสิทธิในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

การได้มาของสุนัขและหรือแมว หมายถึง ความเป็นมาของสุนัขและแมวที่เลี้ยงไว้ หรือประวัติของสุนัขและแมวตัวนั้นๆ ได้แก่ ขอมมาเลี้ยง ซื้อมาเลี้ยง มีคนเอามาปล่อย ซึ่งความเป็นมาของสุนัขและแมวที่มีการได้มาแตกต่างกัน การดูแลเอาใจใส่ อาจมีความแตกต่างกันด้วย

วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขและหรือแมว หมายถึง จุดมุ่งหมายของการนำสุนัขและแมวมาเลี้ยงไว้ ได้แก่ เฝ้าบ้าน ใช้งาน หรือเป็นเพื่อน ซึ่งวัตถุประสงค์การของเลี้ยงสุนัขและแมว จะแสดงออกถึงการเอาใจใส่ ความผูกพันกับสัตว์เลี้ยงตัวนั้นๆ

วิธีการเลี้ยงสุนัขและหรือแมว หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ การครอบครองสุนัขและแมว โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา เลี้ยงแบบจำกัดบางเวลา และเลี้ยงแบบจำกัดตลอดเวลา โดยวิธีการเลี้ยงสุนัขและแมวจะเป็นการแสดงถึงความเอาใจใส่ในการดูแลและความรับผิดชอบต่อสุนัขและแมว และสังคมรอบข้าง

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสุนัขและหรือแมว หมายถึง การฉีดวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขและแมว และมีการระบุถึงความปลอดภัยในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสุนัขและแมวที่ตนเลี้ยง ซึ่งการนำสุนัขและแมวที่ตนเลี้ยงไว้ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างต่อเนื่องเป็นการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ในการดูแล ความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงของตน

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง ความสามารถในการจำ การระลึกได้ การเข้าใจ การตีความ ขยายความ และสามารถนำสิ่งที่ประสบมาไปใช้ในการแก้ไขปัญหา ตามความเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆได้ ในเรื่องเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง การที่เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีการประเมินว่าตนเอง หรือสุนัขและแมวของตนเองจะมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าหรือมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้

การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง การที่เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีการประเมินความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า หรือผลกระทบจากการป่วยเป็นโรคโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเสียชีวิตได้ทั้งในคนและในสัตว์

ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง ความคาดหวังของเจ้าของสัตว์ว่า เมื่อปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขด้านการป้องกันตนเองก่อนถูกสัตว์กัด และการป้องกันตนเองหลังถูกสัตว์กัด ได้อย่างถูกต้องแล้วจะสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้

ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หมายถึง ความคาดหวังของเจ้าของสัตว์ว่า ตนสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขด้านการป้องกันตนเองก่อนถูกสัตว์กัด และการป้องกันตนเองหลังถูกสัตว์กัด ให้ประสบผลสำเร็จเพื่อนำไปสู่การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมหรือการกระทำใดๆของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในการหลีกเลี่ยงการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าที่อาจเกิดขึ้นได้กับตนเอง โดยสามารถป้องกันได้ 3 วิธี คือ การควบคุมไม่ให้สัตว์เลี้ยงเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง การหลีกเลี่ยงจากการถูกสัตว์กัด และการปฏิบัติตนหลังถูกสัตว์กัด ได้แก่ หลังการถูกสัตว์กัดมีการล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดทันที การไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และสรุปสาระสำคัญเพื่อประกอบเป็นแนวทางในการวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

1. โรคพิษสุนัขบ้า
2. พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
3. กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้า
4. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

โรคพิษสุนัขบ้า

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า สามารถแยกรายละเอียดออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

นิยามโรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส ทำให้เกิดโรคในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และเมื่อป่วยแล้วจะต้องเสียชีวิตอย่างทรมานทุกราย โรคนี้สามารถพบได้ทั่วโลก การติดต่อของโรคนอกจากการถูกกัด ยังมีรายงานจากการกินซากสัตว์ที่ติดเชื้อ ฝุ่นเชื้อในอากาศในถ้ำค้างคาว และการติดต่อระหว่างคนสู่คนพบได้จากการปลูกถ่ายอวัยวะ โดยสัตว์ที่เป็นรังโรค (Reservoir) ได้แก่ สุนัข ซึ่งเป็นสัตว์ที่นำโรคนี้น่าสู่คนมากที่สุด รองลงมา คือ แมว ค้างคาว และสัตว์ป่าบางชนิด โรคพิษสุนัขบ้า ยังเป็นโรคประจำถิ่น (Endemic disease) ของประเทศไทย ในปัจจุบันวัคซีนยังเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการป้องกันก่อนและหลังการสัมผัสโรคนี้ ซึ่งสามารถช่วยชีวิตคนและสัตว์ รวมทั้งควบคุมไม่ให้ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุนัย จันทรฉาย, 2561)

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) หรือโรคกลัวน้ำ หมายถึง โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส (Rabies Virus) และมีการติดต่อที่ระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรงสามารถ

ส่งผลทำให้คนหรือสัตว์ที่มีการติดเชื้อเสียชีวิตได้ โดยโรคนี้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในคนและในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น สุนัข แมว หนู พังพอน โค กระบือ ซึ่งเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน โดยการติดต่อจากสัตว์ที่ป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้า เชื้อส่วนใหญ่สามารถแพร่ผ่านทางน้ำลาย และจะเข้าสู่ร่างกายผ่านทางบาดแผลจากการถูกสัตว์ที่มีเชื้อกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล (สุนัย จันทรฉาย, 2561) ในประเทศไทยมีสุนัขเป็นสัตว์นำโรคเป็นหลัก รองลงมา คือ แมว พบว่า ร้อยละ 95 ของผู้เสียชีวิตมีสาเหตุมาจากการถูกสุนัขกัด โดยการป่วยของสัตว์นำโรคจะมีลักษณะอาการแบ่งระยะดังนี้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2561)

1. ระยะติดต่อ สุนัขและแมวอาจแพร่เชื้อได้ในวันที่ 1 - 7 ก่อนเริ่มแสดงอาการป่วย และตลอดเวลาที่สัตว์ป่วย โดยส่วนใหญ่สัตว์ที่ได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายจะตายภายใน 10 วัน โดยอาการที่พบในสัตว์ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2560) ดังนี้

- ระยะเริ่มแรก จะมีการประมาณ 2 - 3 วัน โดยสุนัขจะมีนิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น สุนัขที่มีนิสัยขี้เล่น จะเปลี่ยนไปเป็นดุร้าย ไม่เป็นมิตร หวาดกลัว ระแวง สุนัขที่เคยกลัวคนก็จะมาคลอเคลีย และเริ่มมีไข้ การตอบสนองต่อแสงของตาลดน้อยลง กินข้าว กินน้ำ น้อยลง ลักษณะการเคี้ยวหรือกลืนผิดปกติ

- ระยะตื่นเต้น คือ เป็นระยะที่เริ่มมีอาการทางระบบประสาท จะมีการกระวนกระวาย หงุดหงิด กัดแทะสิ่งของ ถ้ากักขังหรือล่ามโซ่ไว้ กัดกรงหรือโซ่จนเลื้อยออก โดยไม่รู้สึกลเจ็บปวด เสียงเห่าเปลี่ยนไปจากเดิม และตัวแข็ง

- ระยะอัมพาต คือ มีอาการคางหอย ลิ้นมีสีแดงคล้ำหอยออกนอกปากและไม่สามารถใช้ลิ้นได้ น้ำลายไหล สุนัขอาจมีอาการเหมือนมีสิ่งของติดภายในลำคอ ขาไม่มีแรงและทรงตัวไม่ได้ อัมพาตจะลามไปทั่วร่างกายและตายในที่สุด

2. ระยะฟักตัวของโรค คือ ระยะตั้งแต่เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายจนกระทั่งมีอาการแสดงและเสียชีวิต บางรายอาจนานเกิน 1 ปี บางรายอาจใช้เวลาเพียง 4 วัน โดยเฉลี่ย 3 สัปดาห์ ถึง 4 เดือน จะขึ้นอยู่กับ จำนวนเชื้อที่เข้าสู่ร่างกาย โดยที่บาดแผลใหญ่และลึกจะมีโอกาสที่เชื้อจะเข้าสู่ร่างกายได้มากกว่าบาดแผลที่มีขนาดเล็กและตื้น ตำแหน่งที่เชื้อเข้าไป หากอยู่ใกล้กับสมองมาก เชื้อจะเดินทางไปสู่สมองได้เร็ว หรือบริเวณปลายประสาทมาก เช่น มือ เท้า เชื้อก็จะเข้าสู่ระบบประสาทได้ง่าย อายุของคนที่ถูกสัตว์กัด ข่วน หรือเลีย ซึ่งเด็กและคนชราจะมีภูมิคุ้มกันต่ำ จึงมีโอกาสติดเชื้อได้สูงกว่า โดยสัตว์แต่ละชนิดจะมีการแสดงที่แตกต่างกันออกไป (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2561) ดังนี้

สุนัข อาการแสดงแบบดุร้าย จะแสดงในระยะตื่นเต้นซึ่งเห็นได้ชัดมากที่สุดและยาวนานที่สุด แสดงอาการในระยะอัมพาตสั้น ส่วนอาการแสดงแบบเซื่องซึม จะแสดงในระยะตื่นเต้นสั้นจนไม่ทันสังเกต แต่จะแสดงอาการในระยะอัมพาตเด่นชัด

แมว อาการคล้ายสุนัขแต่ไม่ชัดเจน พบอาการแบบดุร้ายมากกว่าแบบเซื่องซึม โดยสุนัขและแมวที่ได้รับเชื้อพิษสุนัขบ้าเข้าสู่ร่างกายจะตายภายใน 10 วัน

โค จะมีอาการตื่นเต้น กระวนกระวาย เดินโซเซ ส่วนใหญ่มักมีอาการคล้ายอะไรติดภายในลำคอ น้ำลายไหล ท้องอืดและป่อง

กระบือ ส่วนใหญ่จะมักไม่ค่อยแสดงอาการ แต่จะเป็นอัมพาตและตายเลย (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2560)

อาการที่พบในคน สามารถแยกออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. Furious หรือ Encephalitic Rabies คือ อาการคลุ้มคลั่งหรืออาการทางสมอง โดยเฉลี่ยผู้ที่มีการลักษณะแบบนี้จะเสียชีวิตภายใน 5 วัน โดยการวินิจฉัยต้องมีอาการครบทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1.1 Flutuation of conscious คือ ผู้ป่วยจะมีอาการสลับกันระหว่างสภาวะที่รู้สึกตัวปกติ และลักษณะตื่นเต้น กระวนกระวายต่อสิ่งเร้าไม่ว่าจะเป็นเสียง แสง ซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ สภาพเช่นนี้จะดำเนินไปประมาณ 2 - 3 วัน หลังจากนั้นผู้ป่วยจะเริ่มซึม ไม่รู้สึกตัว และเสียชีวิตในที่สุด

1.2 Phobic spasma ได้แก่ อาการกลัวน้ำ กลัวลม ลักษณะ 2 อาการนี้อาจพบเพียงอาการใดอาการหนึ่งเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีภาวะอาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อ อาการจะเห็นได้ชัดเจนที่ผู้ป่วยรู้สึกตัวเท่านั้น เมื่อผู้ป่วยเริ่มซึมอาการเหล่านี้จะหายไป แต่ผู้ป่วยจะมีอาการถอนหายใจเป็นพักๆซึ่งเกิดขึ้นเอง

1.3 Autonomic stimulation ได้แก่ อาการขนลุก รูม่านตาไม่ตอบสนองต่อแสง และอาจขยายตัวเต็มที่หรือหดตัวเต็มที่ น้ำลายจะมากผิดปกติ

นอกจากนี้ อาจมีอาการคัน ปวดแสบร้อน บริเวณที่ถูกสัตว์กัด และจะลามไปบริเวณอื่นได้

2. Dumb หรือ Paralytic rabies คือ อาการอัมพาต แขนขาอ่อนแรง และลามไปทั่วลำตัว และจะมากขึ้นจนทำให้ไม่สามารถหายใจได้ ระยะนี้จะดำเนินโรคช้า โดยเฉลี่ยจะเสียชีวิตภายใน 13 วัน

3. Atypical หรือ Nonclassic rabies คือ ไม่มีลักษณะอาการที่ชัดเจน จะสามารถวินิจฉัยได้ ต้องได้รับการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการเท่านั้น เนื่องจากอาการแสดงไม่ชัดเจนจึงยากต่อการวินิจฉัย (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2560)

สรุป โรคพิษสุนัขบ้า คือ โรคที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน ซึ่งมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เมื่อมีอาการแสดงของโรคแล้วจะเสียชีวิตทุกราย เนื่องจากยัง

ไม่มียารักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและในสัตว์ โดยโรคพิษสุนัขบ้าสามารถติดต่อจากสัตว์สู่คนผ่านทางน้ำลาย ได้แก่ การถูกสัตว์ที่มีเชื้อกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล

พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

พฤติกรรมการป้องกันโรค (Preventive Health Behavior) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสุขภาพทั้งภายใน และภายนอก ในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เป็นการกระทำของบุคคล ในขณะที่มีสุขภาพสมบูรณ์ไม่มีอาการของโรค โดยพฤติกรรมการป้องกันโรคจะเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavior) โดยพฤติกรรมสุขภาพจะรวมถึงการปฏิบัติที่บุคคลแสดงออกให้สามารถสังเกตเห็นได้ และการปฏิบัติที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้แต่สามารถวัดได้ว่าเกิดขึ้น เป็นการปฏิบัติหรือการแสดงออกของบุคคลในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำในสิ่งที่มีผลต่อสุขภาพ โดยอาศัยความรู้ ทักษะคติ เจตคติ (เนตรนภา บัวแก้ว, 2559)

ประเภทของพฤติกรรมสุขภาพ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. พฤติกรรมการป้องกันโรค (Preventive Health Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค เป็นการกระทำของบุคคลที่ไม่มีอาการเจ็บป่วย โดยบุคคลจะเชื่อว่าตนเองมีสุขภาพดี เช่น การออกกำลังกาย การไม่ดื่มสุรา การไม่สูบบุหรี่
2. พฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วย (Illness Behavior) หมายถึง การกระทำของบุคคลเมื่อร่างกายมีอาการเจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งสามารถเกิดการปฏิบัติได้หลายรูปแบบ ได้แก่ เพิกเฉย ถ้ามบุคคลอื่นเกี่ยวกับอาการของตน แสวงหาสถานพยาบาล หลบหนีจากสังคม
3. พฤติกรรมบทบาทของการเจ็บป่วย (Sick role Behavior) หมายถึง การกระทำของบุคคลหลังทราบว่าตนมีอาการเจ็บป่วย หรือหลังจากได้รับการวินิจฉัยโดยแพทย์แล้ว เกิดการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอาการของโรคที่รุนแรงขึ้น หรือดเว้นกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการเกิดโรคที่มากขึ้น เช่น การงดการดื่มสุรา การงดสูบบุหรี่ (เนตรนภา บัวแก้ว, 2559)

การป้องกันการถูกสุนัขกัด

ปัญหาการถูกสุนัขกัด เป็นปัญหาที่สำคัญทางสาธารณสุขปัญหาหนึ่ง ซึ่งในแต่ละปีมีประชากรมากกว่า 4.5 ล้านคนในประเทศสหรัฐอเมริกาถูกสุนัขกัด โดยในประเทศไทย มีผู้ถูกสัตว์กัดไม่ต่ำกว่าปีละ 1 ล้านคน ร้อยละ 97 เป็นสุนัข ซึ่งผู้ที่ถูกสุนัขกัดมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 5 - 14 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และเป็นผู้ที่เลี้ยงสุนัขอยู่ภายในบ้าน เนื่องจากในสมัยก่อนสุนัขเป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่า มีสัญชาตญาณการล่าเหยื่อสูง แม้จะมีการนำสุนัขมาเลี้ยงเป็นสุนัขบ้านเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วก็ตาม แต่สัญชาตญาณความเป็นนักล่าและการปกป้องอาณาเขตของตนยังคงมีอยู่ ดังนั้น สุนัขจึงแสดงออกโดยการกัด ซึ่งเป็นวิธีการปกป้องตนเองและอาณาเขตของตนเอง ไม่ว่าสุนัขตัวนั้นจะมีประวัติการกัด

คนมาก่อนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผลของการถูกสุนัขกัด ไม่ว่าจะเป็น การเกิดบาดแผลอย่างรุนแรง ซึ่งหากกัดในบริเวณตำแหน่งสำคัญจะสามารถทำให้ผู้ที่ถูกกัดเกิดความพิการหรืออันตรายถึงแก่ชีวิตได้ รวมทั้งมีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า หากสุนัขตัวดังกล่าวติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า การลดความเสี่ยงต่อการถูกสุนัขกัดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า และการบาดเจ็บจากการถูกสุนัขกัดได้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554)

สุนัขที่กัดคนส่วนใหญ่เป็นสุนัขที่มีเจ้าของ ดังนั้นควรมีการศึกษาทราบว่าสุนัขสายพันธุ์ต่างๆมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร เพราะสุนัขแต่ละสายพันธุ์มักจะมีนิสัยที่แตกต่างกันออกไป หากสุนัขที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ดุร้าย ไม่ควรนำไปเลี้ยงในครอบครัวที่มีเด็กเล็กอาศัยอยู่ และเมื่อนำสุนัขไปเลี้ยงภายในบ้าน ไม่ควรเล่นกับสุนัขอย่างรุนแรง หรือทำให้ตกใจ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่จะกระตุ้นสัญชาตญาณการไล่ล่าของสุนัขได้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554)

นอกจากนี้ผู้ปกครองควรสอนให้เด็กปฏิบัติตน (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554) ดังนี้

1. ห้ามเข้าใกล้สุนัขที่ไม่คุ้นเคยหรือสุนัขที่มีภูมิพฤติกรรมดุร้าย ก้าวร้าว
2. ไม่ควรตะโกนเสียงดังใส่สุนัข
3. ห้ามให้อาหารสุนัขแปลกหน้าหรือสุนัขจรจัด
4. ห้ามสบตากับสุนัขโดยตรง หรือเคลื่อนไหวที่ทันทีเพราะสุนัขจะคิดว่าเป็นการท้าทาย
5. เมื่อเจอสุนัขที่ไม่คุ้นเคยควรทำตัวนิ่งๆ หากสุนัขกระโจนใส่ให้ย่อตัวหมอบลง ก้มหน้า ใช้แขนปิดศีรษะไว้ โดยสิ่งที่ควรระวังมากที่สุด คือ ใบหน้า
6. เมื่อเห็นสุนัขกัดกัน ไม่ควรเข้าไปห้ามหรือเข้าใกล้
7. ห้ามเล่นกับสุนัข โดยที่ไม่มีผู้ใหญ่อยู่ด้วยในบริเวณนั้น
8. หากถูกสุนัขกัด ควรรีบบอกผู้ใหญ่ทันที

อย่างไรก็ตาม หากหลีกเลี่ยงการถูกสุนัขกัดไม่ได้ สิ่งที่ต้องปฏิบัติเป็นสิ่งแรก คือ ควรรีบทำความสะอาดบาดแผลด้วยน้ำสะอาดและถูสบู่อย่างน้อย 15 นาที ใส่ยาฆ่าเชื้อและรีบไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจากการถูกสุนัขกัด (สภากาชาดไทย, 2553)

การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ในปัจจุบันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่มีอันตรายร้ายแรงถึงขั้นทำให้คนและสัตว์เสียชีวิตได้ และยังไม่มียารักษา มีการระบาดอยู่ในประเทศไทยทุกปี วิธีการที่ดีที่สุดคือ การควบคุมและป้องกันโรคในสัตว์ก่อนมาติดต่อสู่คนได้ การป้องกันไม่ให้มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ควบคุมไม่ให้สัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

1. เมื่อมีการเลี้ยงสุนัขและแมว ควรพาไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เมื่ออายุ 2-4 เดือน โดยมีการฉีดกระตุ้นอีกครั้งตามกำหนด และมีการฉีดซ้ำทุกปี หากเป็นลูกสุนัขหรือแมวที่เกิดจากแม่ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน ให้พาไปฉีดได้ตั้งแต่อายุ 2 เดือน และฉีดซ้ำเมื่ออายุครบ 3 เดือน

2. ไม่นำสัตว์ป่ามาเลี้ยง หากมีการเก็บลูกสุนัขหรือแมวมาแล้ว ควรรีบพาไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและปรึกษาสัตวแพทย์ก่อน เนื่องจากอาจมีเชื้อพิษสุนัขบ้าติดมากับลูกสุนัขหรือแมวดังนั้นได้

3. ช่วยกันลดจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ หรือสุนัขและแมวที่ไม่มีผู้รับผิดชอบ โดยวิธีการคุมกำเนิด และต่อต้านผู้ที่นำสัตว์เลี้ยงไปปล่อย

4. หากพบเห็นสัตว์สงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทันที หรือช่วยกันจับทำลาย (โดยไม่ต้องระวังไม่ให้ถูกสัตว์กัด) และนำหัวส่งชันสูตรเพื่อตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าต่อไป

ขั้นที่ 2 ลดความเสี่ยงจากการถูกสัตว์กัด แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดูแลสุนัขและแมวอย่างถูกต้องไม่ให้ไปกัดผู้อื่น

ควรมีการเลี้ยงสุนัขและแมวให้มีนิสัยดี มีคุณภาพชีวิตดี ปลอดภัยทั้งคนและสัตว์ ทั้งนี้เจ้าของสัตว์ต้องมีจิตสำนึกในการเลี้ยงสัตว์ โดยเลี้ยงด้วยความรัก สอนให้สัตว์เชื่อฟังคำสั่งของเจ้าของ เอาใจใส่ คุมกำเนิด ไม่ให้สุนัขและแมวมีมากเกินไปเกินความต้องการ พร้อมทั้งต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ให้สัตว์เลี้ยงไปก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น สิ่งสำคัญ คือ ควรปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าของสัตว์ที่พึงรับผิดชอบ (ตามกฎหมายมารยาท 10 ข้อ สำหรับผู้เลี้ยงสุนัข) สำหรับสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรับผิดชอบ ดูแลให้มีระเบียบป้องกันไม่ให้สัตว์เพิ่มจำนวนมากขึ้น จัดการไม่ให้สัตว์ไปก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือจัดหาสถานที่พักพิงให้กับสัตว์นั้น

ส่วนที่ 2 การหลีกเลี่ยงไม่ให้สัตว์กัด

สามารถทำได้โดยไม่ปล่อยให้เด็กเล่นอยู่กับสัตว์ตามลำพัง สอนให้เด็กระมัดระวังเมื่อเล่นหรือใกล้สัตว์ โดยมีข้อปฏิบัติ (5 ย. อย่าแหย่ อย่าเหยียบ อย่าแยก อย่าหยิบ อย่ายุ่ง) ดังนี้

1. ไม่แหย่ให้สัตว์เกิดความโมโห
2. ไม่เหยียบ (หาง, ลำตัว, ขา) ของสัตว์ หรือไม่ทำให้สัตว์เจ็บ ตกใจ
3. ไม่ไปแยกสัตว์ที่กำลังกัดกันด้วยมือเปล่า
4. ไม่หยิบจานข้าว ขณะสัตว์กำลังกินอาหาร
5. ไม่ยุ่ง หรือคลุกคลีกับสัตว์นอกบ้าน สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ หรือสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติ

แน่นอน และไม่ควรให้สัตว์เลียมือ

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ควรบอกเด็กเสมอว่า หากถูกสัตว์กัด หรือข่วน แม้เพียงเล็กน้อย ให้บอกพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ทันที

ขั้นที่ 3 เมื่อถูกสัตว์กัดควรปฏิบัติ ดังนี้

1. รีบล้างแผลให้เร็วที่สุด ด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆครั้ง ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ เพราะจะทำให้เชื้อโรคต่างๆที่อยู่บริเวณแผลหลุดออกมากับน้ำ ไม่ว่าจะเป็น เชื้อโรคพิษสุนัขบ้า หรือโรคอื่นๆก็ตาม แล้วเช็ดแผลให้แห้ง ใส่ยาฆ่าเชื้อ

2. จดจำลักษณะและสังเกตอาการของสัตว์ที่กัด รวมทั้งติดตามสืบหาเจ้าของสัตว์ เพื่อซักถามประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และที่มาของสัตว์ สังเกตอาการสัตว์ที่กัด 10 วัน (อาจมีการกักขังสัตว์ไว้รอดูอาการ 10 วัน หากมีการจับสัตว์ตัวนั้นได้)

3. ไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษาที่ถูกต้อง ถ้ามีความเสี่ยงต่อโรคพิษสุนัขบ้า แพทย์จะฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554)

กฎหมาย มारยาท 10 ข้อ สำหรับผู้เลี้ยงสัตว์ (สุนัขและแมว)

1. นำสัตว์ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กำหนดให้นำสุนัขที่เลี้ยงไว้ ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งแรกเมื่ออายุ 2-4 เดือน ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

2. ไม่ปล่อยสัตว์ไปในที่สาธารณะตามลำพัง ทุกครั้งที่พาสัตว์ออกนอกบ้านต้องมีการใส่สายจูง หากสัตว์นิสัยดุร้ายควรสวมเครื่องป้องกันการกัดร่วมด้วย

3. หากสัตว์ของท่านถูกสัตว์อื่นกัด ต้องรีบปรึกษาสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พร้อมทั้งขอข้อมูลและหลักฐานการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจากเจ้าของสัตว์ที่มากัดด้วย

4. มีการคุมกำเนิดให้แก่สัตว์ เพื่อป้องกันการมีสัตว์ที่จำนวนมากเกินไป

5. ฝึกสัตว์ให้อยู่ในระเบียบ เชื่อฟังคำสั่งของเจ้าของ เพื่อควบคุมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัย

6. ไม่ทำให้สัตว์โมโห จะทำให้สัตว์เกิดอาการระแวงและมีนิสัยชอบกัด

7. อย่าปล่อยให้สัตว์ถ่ายสกปรกบนพื้นที่สาธารณะ หากสัตว์มีการถ่ายในบริเวณดังกล่าวควรมีการเก็บและนำไปทิ้งให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันการเกิดความเสี่ยงและความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น มีวิธีแก้ไขโดยการฝึกให้สัตว์ถ่ายเป็นที

8. จัดการดูแลสัตว์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น รักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ทำความสะอาดที่นอน ถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ

9. ไม่ผลักรถให้สังคม โดยการนำสัตว์ในที่ต่างๆ

10. เมื่อสัตว์ไปกัดผู้อื่น เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติดังนี้

- ควบคุมและแยกสัตว์ออกจากการจู่โจมทันที โดยนำไปกักขัง ผูก หรือล่ามไว้

- ดูแลบาดแผลผู้ที่ถูกกัด โดยล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดทันที แล้วจึงพาไปพบแพทย์

- ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสัตว์ที่กัด เช่น ประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และประวัติที่มาของสัตว์ตัวนั้น

- วิเคราะห์พฤติกรรมสัตว์ และหาทางป้องกันไม่ให้ไปทำร้ายผู้อื่นอีก เนื่องจากการปล่อยสัตว์ให้ออกไปทำร้ายผู้อื่น หรือทำความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน มีโทษทางแพ่งและอาญา (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2554)

แนวทางป้องกันและควบคุมการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในเชิงปฏิบัติ

แนวทางการดำเนินงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคน มีดังนี้

1. การสื่อสารความเสี่ยงเชิงรุก ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่ประชาชน โดย Keyword ของการประชาสัมพันธ์ควรประกอบด้วย ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า การลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัขกัด วิธีปฏิบัติหลังจากถูกกัด

2. กิจกรรมรณรงค์โรคพิษสุนัขบ้า คือ สร้างความตระหนักในกลุ่มเสี่ยงสุนัขให้ทราบถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมในการเลี้ยงสุนัขตามกฎหมายกำหนด สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน ให้ผู้ถูกสุนัขกัดได้รับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคทุกราย

3. การประเมินความรู้ของประชาชนเรื่องการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นการประเมินความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนเพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาวางแผนการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานเพื่อแก้ไขตามสภาพปัญหา

4. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคกลัวหน้า (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2559)

แนวทางการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ มีดังนี้

1. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ โดยมีการรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง ในสัตว์ที่มีอายุ 3 เดือนขึ้นไป

2. ควบคุมและลดจำนวนสัตว์พาหะนำโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การทำหมัน ในพื้นที่ที่เคยเกิดโรค วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ แหล่งชุมชน ตลาด แหล่งท่องเที่ยว และยกเลิกการฉีดยาคุมกำเนิดให้กับสุนัขและแมว เนื่องจากการเพิ่มความเสี่ยงทำให้เกิดมดลูกอักเสบ (Pyometra) และส่งผลทำให้สัตว์ตายในเวลาต่อมา

3. การเฝ้าระวังโรค โดยในพื้นที่ตำบลที่เกิดโรค ให้ดำเนินการเฝ้าระวังโรคต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน พื้นที่ตำบลที่ไม่เคยเกิดโรคให้ดำเนินตามแนวทางการดำเนินโครงการเฝ้าระวังเชิงรุกเพื่อรับรองท้องถิ่นปลอดโรคพิษสุนัขบ้า สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2559)

สรุป พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า คือ การกระทำของบุคคลในการหลีกเลี่ยงการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าที่อาจเกิดขึ้นได้กับตนเองและสัตว์เลี้ยงของตน ซึ่งพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสามารถปฏิบัติได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่การควบคุมไม่ให้สัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การนำสุนัขและแมวไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงจากการถูกสัตว์กัด และการปฏิบัติตนหลังถูกสัตว์กัด ได้แก่ หลังจากถูกสัตว์กัดมีการล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดทันทีก่อนไปพบแพทย์ การไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด

กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้า

หลักการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

มีกลวิธีในการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ดังนี้

1. การประสานงานการควบคุมโรคในจังหวัดระหว่างหน่วยงาน
2. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขที่มีอายุตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปให้ครอบคลุมร้อยละ 80 ของสุนัขทั้งหมด โดยมีการรณรงค์การฉีดวัคซีนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดตั้งเครือข่ายดำเนินงานด้านปศุสัตว์ในทุกหมู่บ้าน สำรวจประชากรสุนัขและแมวอย่างละเอียด ถูกต้อง ครบถ้วน และต่อเนื่อง ให้ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าผ่านสื่อโรงเรียน วัด ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ
3. ควบคุมสุนัข โดยการทำหมัน จัดทำทะเบียนผู้เลี้ยงหรือผู้ครอบครองสุนัข และมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ หรือสำรวจจำนวนสุนัขอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการเลี้ยงสุนัขให้ถูกวิธีแก่ประชาชน และสร้างความตระหนักถึงอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้า (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2560)

การสร้างเขตปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

ตามที่นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าการที่จะทำให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทยภายในปี พ.ศ. 2563 ตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) กำหนดให้ต้องมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการควบคุมและวางแผนการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้ารวมถึงการควบคุมจำนวนประชากรสุนัขและแมวในสถานที่สาธารณะ และเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้ยุทธศาสตร์การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ กรมปศุสัตว์จึงขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กฎหมายเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

กฎหมายพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 5 เจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่ออายุ 2-4 เดือน และครั้งต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

มาตรา 6 เมื่อสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว ต้องติดเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่ตัวสัตว์ให้เห็นชัดเจนและเก็บใบรับรองการฉีดวัคซีนไว้ หากชำรุดหรือสูญหายให้แจ้งต่อสัตวแพทย์เพื่อขอรับเครื่องหมายหรือใบรับรองดังกล่าวแทนของเดิม

มาตรา 21 ผู้ฝ่าฝืนมาตรา 5 และ 6 มีความผิดระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

2. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมไม่ให้สุนัขจรจัดในที่สาธารณะ

กฎหมายพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 9 เจ้าของต้องไม่ปล่อยสัตว์ออกมาในที่สาธารณะ โดยเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเครื่องหมายประจำตัว จะถูกเจ้าพนักงานท้องถิ่นจับสัตว์กักขัง 5 วัน ถ้าไม่มีผู้ไปรับจะถูกทำลาย

มาตรา 29 ท้องถิ่นสามารถกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ อาจกำหนดเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาดหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด

มาตรา 30 เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์โดยไม่ปรากฏเจ้าของในที่สาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์อย่างน้อย 30 วัน เพื่อรอผู้มารับ หากไม่มีผู้มารับ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถขายทอดตลาดหรือทำลายได้ตามสมควร

มาตรา 73 ผู้ฝ่าฝืนมาตรา 29 และ 30 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

3. กฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสุนัขและการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายสุนัขเข้าออกในพื้นที่

กฎหมายพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 29 ท้องถิ่นสามารถกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ อาจกำหนดเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาดหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด

เนื่องจากการขึ้นทะเบียนสุนัขเป็นวิธีการที่กำหนดจำนวนสุนัขที่ดีที่สุด ดังนั้นจึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการขึ้นทะเบียนสุนัข ซึ่งเมื่อมีการขึ้นทะเบียนแล้วสามารถดำเนินการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายสุนัขเข้าออกในพื้นที่ และสามารถเฝ้าระวังการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์ได้ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556)

แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายใน พ.ศ. 2563

โดยมีเป้าประสงค์ คือ ไม่มีคนและสัตว์เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าแบบยั่งยืน

ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการและบูรณาการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยมีกลยุทธ์หลักคือ

1. บูรณาการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในทุกระดับ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันภายใต้นโยบายกระจายอำนาจ
2. จัดตั้งเครือข่ายและบูรณาการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
3. ส่งเสริมการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้
4. สนับสนุนการศึกษาวิจัยแบบครบวงจรในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
5. เร่งรัด ควบคุม กำกับ และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมบทบาทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในระดับท้องถิ่น โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. บริหารจัดการการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตามบทบาทหน้าที่ภายใต้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
3. ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
4. ส่งเสริมการนำผลงานวิจัย เทคนิค อุปกรณ์ เครื่องมือใหม่ๆ มาใช้ในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลในแต่ละชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์ โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
2. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
3. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในคน
4. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคน
5. การควบคุมโรคเมื่อเกิดโรคพิษสุนัขบ้า

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและประชาชน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและประชาชนในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
2. พัฒนาศักยภาพของเครือข่ายให้สามารถดำเนินกิจกรรมป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
3. ปลุกกระแสหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างความตระหนักต่อประชาชน

4. ส่งเสริม สนับสนุน สรรหาทรัพยากร และข้อมูลทางด้านวิชาการในการดำเนินกิจกรรมป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

5. เสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการดำเนินการของเครือข่าย

6. สร้างระบบติดตามประเมินผล รายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความรู้ ทักษะและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนามาตรการสื่อสารความเสี่ยงที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2. ประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ประชาชนในแนวกว้างและแนวลึก

3. พัฒนาระบบสารสนเทศการสื่อสาร รูปแบบ ช่องทางการสื่อสาร

4. ส่งเสริมดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี พ.ศ. 2560 – 2563 ซึ่งประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556) ดังนี้

1. การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

2. การจัดการระบบศูนย์พักพิงสัตว์

3. การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน

4. การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

5. การประชาสัมพันธ์

6. การบูรณาการและการบริหารจัดการข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า

7. การติดตามและประเมินผล

8. การพัฒนาวัฒนธรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, 2556)

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค (Protection Motivation Theory)

ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค (Protection Motivation Theory) เริ่มครั้งแรกโดย Roders R.W. ในปี ค.ศ. 1975 (Ronald W. Rogers, 1975) โดยทฤษฎีเกิดขึ้นจากความพยายามสร้างความเข้าใจว่าความกลัวเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเน้นความสำคัญร่วมกันระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เป็นการรวมปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ของบุคคล ซึ่งการรับรู้ที่เกิดขึ้นจะ

เชื่อมโยงไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่กำลังคุกคามและขบวนการแก้ไขปัญหากับสิ่งที่คุกคามนั้น รวมถึงการประเมินการรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลให้ความน่าจะเป็นของการเพิ่มหรือลดลงของการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งคุกคามทางสุขภาพที่บุคคลกำลังเผชิญ ดังนั้นแนวคิดอาจมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมตามความต้องการของตนเอง ตัวแปรที่ทำให้บุคคลเกิดความกลัวประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรคหรือสิ่งคุกคาม (Noxiousness) การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค (Perceived Probability) ความคาดหวังในประสิทธิภาพการตอบสนอง (Response efficacy) ความคาดหวังในความสามารถของตน (Self-efficacy) (R.W. Rogers, 1983)

องค์ประกอบของทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค ประกอบด้วย 2 กระบวนการ ได้แก่ การประเมินภัยคุกคามหรืออันตรายต่อสุขภาพ (Threat appraisal) และการประเมินการเผชิญปัญหา (Coping appraisal) ดังนี้

1. การประเมินภัยคุกคามหรืออันตรายต่อสุขภาพ (Threat appraisal) เป็นการหลีกเลี่ยงการตอบสนองต่อการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม การกระตุ้นให้เกิดความกลัวทางอ้อมเพื่อให้เกิดการตอบสนองแบบปรับตัว (แรงจูงใจในการป้องกันโรค) โดยกระบวนการกระตุ้นต้องทำให้เกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Rogers, 1975 อ้างใน Boer, Seydel, 1998) และจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งการประเมินภัยคุกคามหรืออันตรายต่อสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้ 2 แบบ คือ การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) และการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Probability) ดังนี้

1.1 การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) เป็นการประเมินการรับรู้ความรุนแรงของโรค ปัญหาสุขภาพหรือผลกระทบจากการเกิดโรคซึ่งก่อให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิต การประเมินความรุนแรงนั้นอาศัยระดับต่างๆของการกระตุ้นเร้าของบุคคลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยนั้น เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้ความรุนแรงของโรคหรือการเจ็บป่วยแล้ว จะมีผลทำให้บุคคลปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อการป้องกันโรคได้ดียิ่งขึ้น

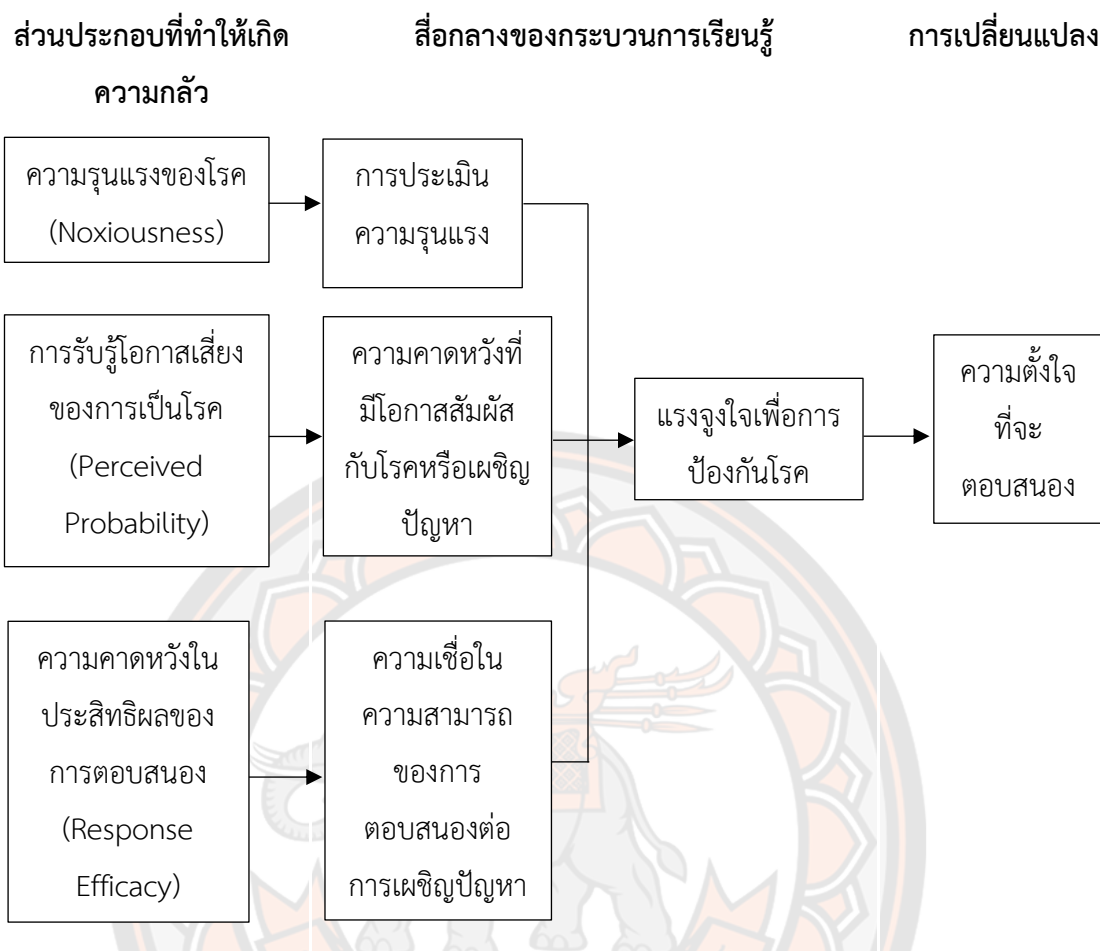
1.2 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Probability) เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสุขภาพทั้งในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วย โดยแต่ละบุคคลจะมีความเชื่อในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีพฤติกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพต่อการเป็นโรคแตกต่างกัน เช่นเมื่อบุคคลป่วยเป็นโรคใดโรคหนึ่ง ความรู้สึกของบุคคลที่ว่าตนเองจะมีโอกาสป่วยเป็นโรคนั้นๆอีกจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การปฏิบัติพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคไม่ให้เกิดกับตนเองอีก

2. การประเมินการเผชิญปัญหา (Coping appraisal) ประกอบด้วย ความคาดหวังในประสิทธิผลการตอบสนอง และความคาดหวังในความสามารถของตน ซึ่งทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของตนเองในการลบล้างความกลัวและความคาดหวังว่าตนเองจะมีความสามารถในการปฏิบัติตามคำแนะนำ โดยการยอมรับและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำจะมีความเป็นไปได้สูง เมื่อบุคคลเห็นว่ามีความเสี่ยงและสามารถปฏิบัติตามได้ ซึ่งความสามารถและผลดีที่จะปฏิบัติตามมีสูง จะช่วยเพิ่มความตั้งใจในการปฏิบัติตามคำแนะนำสูงขึ้น แต่ในทางกลับกัน หากความสามารถและผลดีที่จะปฏิบัติตามมีน้อย ความตั้งใจในการปฏิบัติตามคำแนะนำก็จะน้อยลง

2.1 ความคาดหวังในประสิทธิผลการตอบสนอง (Response efficacy) เป็นความคาดหวังของบุคคลว่า เมื่อปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วจะสามารถลดสิ่งคุกคามได้ ซึ่งการให้ข้อมูลของแต่ละบุคคลนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารที่ทำให้บุคคลเกิดความกลัวเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้บุคคลปฏิบัติตามคำแนะนำ และจะช่วยให้บุคคลเกิดความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ โดยการให้คำแนะนำที่มีรายละเอียดของการกระตุ้นเตือนความรู้สึกรู้สึกหรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้ผู้ที่ได้รับคำแนะนำอยากปฏิบัติตามมากขึ้น

2.2 ความคาดหวังในความสามารถของตน (Self-efficacy) เป็นความเชื่อในความสามารถของตนว่า สามารถที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำให้ประสบผลสำเร็จเพื่อไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ โดยพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura โดยเชื่อว่าบุคคลมีความสามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุในสิ่งที่ตั้งใจไว้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงมีการสรุปได้ว่าแรงจูงใจในการป้องกันโรค เป็นการประเมินภัยคุกคามและการประเมินการเผชิญปัญหา โดยที่การประเมินภัยคุกคาม คือ การประเมินความรุนแรงของโรคและโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคของแต่ละบุคคล การประเมินการเผชิญปัญหา คือ ประสิทธิผลการตอบสนองและความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังในตัวบุคคลที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ สามารถจัดการกับสิ่งคุกคามทางสุขภาพได้ โดยที่แรงจูงใจในการป้องกันโรค ขึ้นอยู่กับ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค ความคาดหวังในประสิทธิผลการตอบสนอง และความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นสื่อที่ทำหน้าที่กระตุ้น สนับสนุน ชี้นำ และทำให้บุคคลเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันโรค ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง

ภาพ 1 กระบวนการเกิดแรงจูงใจในการป้องกันโรค (Rogers, 1975)

สรุป ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค (Protection Motivation Theory) เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากความพยายามสร้างความเข้าใจว่าความกลัวเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เป็นการรวมปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ของบุคคล ซึ่งการรับรู้ที่เกิดขึ้นจะเชื่อมโยงไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีตัวแปรกำหนดพฤติกรรมมี 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ความคาดหวังในประสิทธิผลการตอบสนอง และความคาดหวังในความสามารถของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน เขตลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากประชาชนที่เลี้ยงสุนัข จำนวน 1,500 คน จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.0 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 36.0 มีอายุเฉลี่ย 44.45 ปี โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 45-54 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 35.5 รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 17,596.29 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 35.9 มีการเลี้ยงสุนัขเฉลี่ยจำนวน 2 ตัว ร้อยละ 51.8 และส่วนใหญ่ไม่ได้เลี้ยงแมว คิดเป็นร้อยละ 78.6 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่สุนัข ความสะดวกในการเดินทางพาสุนัขไปรับการฉีดวัคซีน ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการนำสุนัขและแมวไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนได้ร้อยละ 28.5

สร้อยนภา กรองสอาด (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตำบลหาดท่าเสา อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เก็บข้อมูลประชาชนในพื้นที่ หมู่ 3 และ หมู่ 6 จำนวน 100 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 100 มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อถูกสุนัขหรือแมวกัด ร้อยละ 93.0 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ประชาชนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้ามากที่สุด ร้อยละ 98.0 โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ ร้อยละ 58.16 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันสัตว์เลี้ยงของตนเองไม่ให้สร้างปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าให้กับครอบครัวและชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 62.0 รองลงมาคือ รับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนเสมอ และช่วยสังเกต สอดส่อง ดูแล สุนัขจรจัด เร่ร้อน ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน ร้อยละ 59 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนเสนอวิธีการในการจัดการกับสุนัขไม่มีเจ้าของที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน ร้อยละ 31

เคโก๊ะ อาโก, จิราพร ชมพิกุล และชีระวิทย์ รัตนพันธ์ (2558) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข ในจังหวัดนครปฐม ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าของสุนัข จำนวน 319 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.6 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 38.5 มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับดี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ผู้ดูแลสุนัข จำนวนสุนัขที่เลี้ยง ประสบการณ์การถูกสุนัขกัด การได้ยินเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าเป็นปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ได้มากที่สุด โดยที่หากเจ้าของสุนัขมีการรับรู้เชิง

บวกเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจะมีแนวโน้มเกือบสองเท่าที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับดี

คุณฐพงศ์ โชคลือชัย (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง เพื่อวิเคราะห์ความรู้และเจตคติที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ความรู้และเจตคติ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ณัฐพร พุทธภา (2559) ศึกษาแรงจูงใจในการป้องกันโรคที่มีผลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในรอบ 3 ปี ประชาชนนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 46.3 โดยประชาชนมีแรงจูงใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 78.5 มีความคาดหวังในประสิทธิผลของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 80.7 รองลงมา มีการรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีความคาดหวังในความสามารถนำสุนัขไปฉีดวัคซีน และมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 78.8 77.9 และ 76.7 ตามลำดับ โดยแรงจูงใจในการป้องกันโรค และความคาดหวังในความสามารถนำสุนัขไปฉีดวัคซีน มีผลต่อการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปาริชาติ เมืองเอก (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 40.39 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 35.6 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 24.0 สถานภาพสมรส รายได้ครอบครัวในแต่ละเดือนอยู่ระหว่างน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท เลี้ยงสุนัขหรือแมว จำนวน 1 ตัว ครอบครัวมีส่วนร่วมชักจูงให้ทำกิจกรรมมากที่สุด และค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนทำให้การป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ความสามัคคีในชุมชน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา บุคลิกภาพ ตำแหน่งทางสังคมในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และสิ่งชักนำสู่การปฏิบัติในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์ และคณะ (2559) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว เก็บข้อมูลในประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอรัฐประเทศ อำเภอโคกสูง อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.80 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 33.60 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวกัด ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในระดับปานกลาง การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคอยู่ในระดับสูง และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติ เพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า

อาคม มลหารัตน์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามแผน กับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนจำนวน 200 คน ที่เลี้ยงสุนัขและขึ้นทะเบียนสุนัข กับเทศบาลปี 2559 พบว่า ประชาชนส่วนมากเป็นผู้หญิง ร้อยละ 61.5 จบการศึกษาสูงสุดไม่เกินมัธยมปลาย มีอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือพนักงานบริษัท ร้อยละ 52.5 และยังพบว่า พฤติกรรมตามแผน เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศรภุชณ รักพาณิชย์ และเกรียงศักดิ์ เวทีวุฒาจารย์ (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นเจ้าของสุนัข จำนวน 401 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.3 มีอายุอยู่ในช่วง 18-86 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.15 ซึ่งร้อยละ 39.6 เป็นผู้มียาได้ต่ำกว่า 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.1 ไม่เคยถูกสุนัขกัดมาก่อน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ ปัจจัยด้านการเลี้ยงสุนัขแบบจำกัดบริเวณ ปัจจัยนำ ด้านความรู้ที่เพียงพอและทัศนคติที่เหมาะสม ปัจจัยเอื้อในระดับมาก และปัจจัยเสริมระดับมาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กู่เกียรติ ก้อนแก้ว วรณา เรือนทอง และอรรณณ อัคระบุรณ์ (2563) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.6 อายุอยู่ในวัยทำงาน ร้อยละ 15-59 ปี มีรายได้ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 90,000 บาทต่อปี ประกอบอาชีพเกษตรกร สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

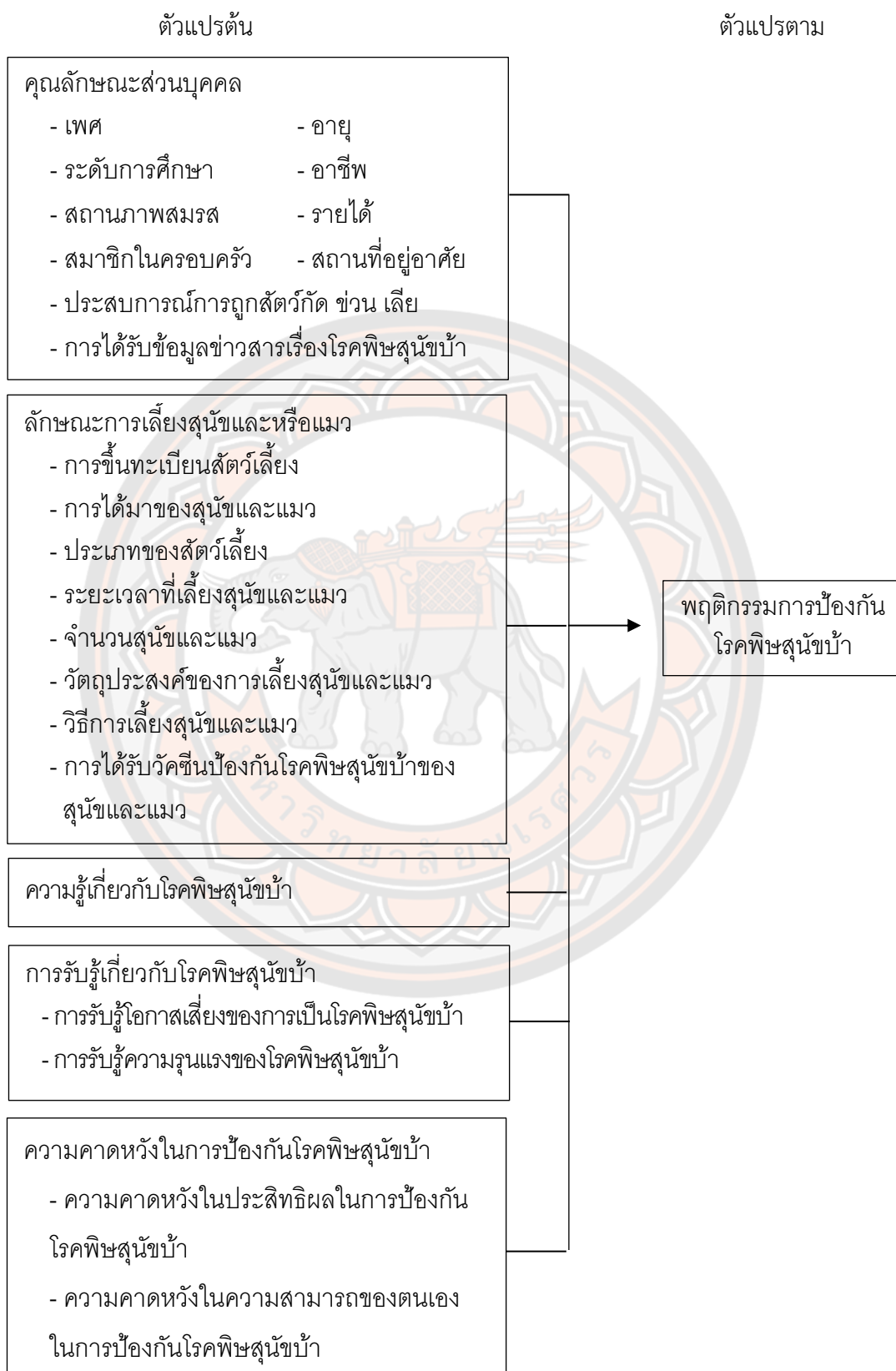
จันทกานต์ วลัยเสถียร และเบญจมาศ อุรัตน์ (2562) ศึกษาความรู้ด้านสุขภาพกับการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าแกนนำชุมชน ในพื้นที่อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำชุมชนจำนวน 310 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.20 อายุระหว่าง

44 – 53 ปี ร้อยละ 47.40 เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ร้อยละ 72.30 และผลการวิจัยยังพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จรรรงค์ ลีสุรพงศ์ และประไพ เจริญฤทธิ์ (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในพื้นที่ที่พบตัวอย่างสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดตรัง พ.ศ. 2563 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ในส่วนของปัจจัยนำ พบว่าความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ทักษะคิดเรื่องการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ปัจจัยเอื้อด้านการดำเนินงานตาม พรบ.พ.ศ.2535 การดำเนินงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ปัจจัยเสริมด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในพื้นที่ตัวอย่างห้วสัตว์ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดตรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป จากการค้นคว้างานวิจัย พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าอยู่จำนวนน้อยมาก และส่วนใหญ่ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จำนวนสุนัขที่เลี้ยง วิธีการเลี้ยงสุนัข ประสบการณ์การถูกสุนัขกัด การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิภาพการตอบสนอง ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ประกอบกับในปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการรณรงค์ให้ประชาชนป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยรัฐบาลมีการสนับสนุนวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ร่วมกับนโยบายที่จะกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งแตกต่างกับช่วงก่อนหน้านี้ซึ่งเจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยงของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์ ตำบลพุดบาท อำเภอนนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตำบลพุดบาท อำเภอนนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ และการจัดโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตำบลพุดบาท อำเภอนนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการศึกษาในครั้งนี้ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค (Protection Motivation Theory) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง และพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เจ้าของสุนัขหรือแมว และเป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างน้อย 1 ปี จำนวน 944 คน จาก 28 หมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลพุดบาท, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง จากประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตรประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร กรณีทราบขนาดประชากรแน่นอน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่าง และผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถาม และความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 28 ตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 302 ตัวอย่าง โดยมีสูตร ดังนี้ (Daniel, 1999)

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{e^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

N = ขนาดของประชากร เท่ากับ 944 คน

$Z_{(\alpha/2)}$ = ระดับความเชื่อมั่น (Confidence level) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เท่ากับ 1.96

σ^2 = ค่าความแปรปรวน (Degree of variability) ใช้ผลการศึกษาพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน มีค่าเท่ากับ 0.26 (วาสนา ตันติ รัตนานนท์, 2551)

e = ระดับความแม่นยำ (Precision level) การศึกษาครั้งนี้กำหนดค่าความ แตกต่างจากค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

$$n = \frac{944 \times 1.96^2 \times 0.26^2}{0.05^2(944-1) + 1.96^2 \times 0.26^2}$$

$$= 274 \text{ คน}$$

ผู้วิจัยเพิ่มจำนวนตัวอย่างร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล จึงได้จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างทั้งสิ้น 302 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ, 2555) โดยการวิจัย ครั้งนี้มีจำนวนประชากรทั้งหมด 944 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 302 คน มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกรอบตัวอย่าง รายชื่อเจ้าของสัตว์ทั้งหมด 944 คน เรียงลำดับตาม ตัวอักษร

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 302 คน

3. คำนวณหาช่วงของการสุ่ม

สูตรการคำนวณหาช่วงของการสุ่ม

$$I = \frac{N}{n}$$

เมื่อ I แทน ช่วงของการสุ่ม

N แทน จำนวนประชากรเจ้าของสัตว์ทั้งหมด (คน)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรเจ้าของสัตว์ (คน)

แทนค่าสูตร

$$I = \frac{944}{302} \\ = 3.13$$

จะได้ระยะห่างในการสุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 3.13 หรือ 3 คน

4. ทำการสุ่มหาเลขตัวอย่างเริ่มต้น (Random start: R) โดยสุ่มเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้นของตัวอย่างแรก จากนั้นบวกด้วยระยะห่างในการสุ่มจากตำแหน่งเริ่มต้น คือ 3 ทำเช่นนี้จนครบทุกหมู่บ้าน และมีขนาดตัวอย่างครบ 302 คน

ตาราง 1 แสดงประชากร เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุดบาท และการคิดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร (คน)	คิดเป็นสัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ห้วยตูม	55	$\frac{55 \times 302}{944} = 17.60$	18
2	น้ำพุ	39	$\frac{39 \times 302}{944} = 12.48$	12
3	น้ำลัด	45	$\frac{45 \times 302}{944} = 14.40$	14
4	ห้วยยางช้าง	33	$\frac{33 \times 302}{944} = 10.56$	11
5	หนองตาด	26	$\frac{26 \times 302}{944} = 8.32$	8
6	กกจั่น	45	$\frac{45 \times 302}{944} = 14.40$	14
7	ชัยสีทอง	52	$\frac{52 \times 302}{944} = 16.64$	17
8	ผาทอง	27	$\frac{27 \times 302}{944} = 8.34$	8
9	คลองปอบ	26	$\frac{26 \times 302}{944} = 8.32$	8
10	โป่งตะแบก	37	$\frac{37 \times 302}{944} = 11.84$	12
11	ถ้าเขาเครือ	61	$\frac{61 \times 302}{944} = 19.51$	20
12	โป่งเจ็ดหัว	43	$\frac{43 \times 302}{944} = 13.76$	14
13	ลาดน้อย	55	$\frac{55 \times 302}{944} = 17.60$	18
14	โค้งผักชี	18	$\frac{18 \times 302}{944} = 5.76$	6
15	หนองเล้าไก่	28	$\frac{28 \times 302}{944} = 8.96$	9

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร (คน)	คิดเป็นสัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
16	วังมะปราง	23	$\frac{23 \times 302}{944} = 7.36$	7
17	ห้วยตุมใต้	50	$\frac{50 \times 302}{944} = 16.00$	16
18	ซับน้อย	29	$\frac{29 \times 302}{944} = 9.28$	9
19	มะค่างาม	3	$\frac{3 \times 302}{944} = 0.96$	1
20	กกจั่นเหนือ	52	$\frac{52 \times 302}{944} = 16.64$	17
21	ชำเตย	24	$\frac{24 \times 302}{944} = 7.68$	8
22	อ่างหิน	1	$\frac{1 \times 302}{944} = 0.32$	0
23	ห้วยงาช้างบน	59	$\frac{59 \times 302}{944} = 18.88$	19
24	เนินไพร	5	$\frac{5 \times 302}{944} = 1.60$	2
25	เนินต้อ	27	$\frac{27 \times 302}{944} = 8.34$	8
26	คลองคล้า	35	$\frac{35 \times 302}{944} = 11.20$	11
27	น้ำลาดใหม่	22	$\frac{22 \times 302}{944} = 7.04$	7
28	ผาทองใต้	24	$\frac{24 \times 302}{944} = 7.68$	8
รวม		944	$\frac{944 \times 302}{944} = 302$	302

เกณฑ์การคัดเลือก

1. เป็นเจ้าของสุนัขและหรือแมว
2. อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลพุทธรบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างน้อย 1 ปี
3. เป็นผู้มีอายุระหว่าง 20-59 ปี
4. เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารและอ่านเขียนภาษาไทยได้
5. เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก

1. เจ็บป่วยกระทันหัน
2. มีความประสงค์ยุติการเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยประยุกต์และสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวกัด/ข่วน/เลียบริเวณที่มีบาดแผล การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว ได้แก่ การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ประเภทของสัตว์เลี้ยง ระยะเวลาในการเลี้ยง จำนวนสุนัขหรือแมว วัตถุประสงค์ในการเลี้ยง วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง วิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยง จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ลักษณะคำถามแบบปลายปิด ให้เลือกตอบตามคำตอบที่ต้องการ จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน มี 2 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก	เท่ากับ 1 คะแนน
ตอบผิด	เท่ากับ 0 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

โดยใช้การพิจารณาแบ่งระดับคะแนนอิงเกณฑ์ (Bloom & et al., 1971) ดังนี้

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ช่วงคะแนน 12 - 15 คะแนน)	มีความรู้ระดับสูง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 – 79.9 (ช่วงคะแนน 9 - 11 คะแนน)	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 (ช่วงคะแนน 0 – 8 คะแนน)	มีความรู้ระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่

4.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ลักษณะคำถามแบบปลายปิด ลักษณะคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ
------------------	---------	--------

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นรายชื่อ

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{3} \\ &= 1.33\end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

3.68 – 5.00	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
2.34 – 3.67	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{50-10}{3} \\ &= 13.33\end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

36.68 – 50	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
23.34 – 36.67	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
10 – 23.33	หมายถึง	การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

4.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ลักษณะคำถามแบบปลายปิด ลักษณะคำถาม

แบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ
------------------	---------	--------

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นรายชื่อ

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{3} \\ &= 1.33\end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

3.68 – 5.00	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับสูง
2.34 – 3.67	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแปลความหมายภาพรวม

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{50-10}{3} \\ &= 13.33\end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

36.68 – 50	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับสูง
23.34 – 36.67	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับปานกลาง
10 – 23.33	หมายถึง	ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ระดับต่ำ

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ
ปฏิบัติได้แน่นอน	5	1
ปฏิบัติได้	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่สามารถปฏิบัติได้	2	4
ไม่สามารถปฏิบัติได้แน่นอน	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นรายชื่อ

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

3.68 – 5.00	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
2.34 – 3.67	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแปลความหมายภาพรวม

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{50-10}{3} \\ &= 13.33 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

36.68 – 50	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกัน
------------	---------	---

		โรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
23.34 – 36.67	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
10.00 – 23.33	หมายถึง	ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ลักษณะคำถามแบบปลายปิด ให้เลือกตอบตามคำตอบที่ต้องการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) มีจำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น

6.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับพฤติกรรม	เชิงบวก	เชิงลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	5	1
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	4	2
ปฏิบัติบางครั้ง	3	3
ปฏิบัตินานๆครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นรายข้อ

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{3} \\
 &= 1.33
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

3.68 – 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
2.34 – 3.67	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแปลความหมายภาพรวม

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{75-15}{3}
 \end{aligned}$$

$$= 20$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

56 – 75	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
36 – 55	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
15 – 35	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

6.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับพฤติกรรม	เชิงบวก	เชิงลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	5	1
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	4	2
ปฏิบัติบางครั้ง	3	3
ปฏิบัตินานๆครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นรายข้อ

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

3.68 – 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
2.34 – 3.67	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
1.00 – 2.33	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแปลความหมายภาพรวม

โดยใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคชั้น (Best, 1977) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{50-10}{3} \\ &= 13.33 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

36.68 – 50	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง
23.34 – 36.67	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง
10.00 – 23.33	หมายถึง	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ

การพัฒนาเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถาม
3. สร้างข้อคำถามของแบบสอบถามและกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความตรงทางเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของการใช้ภาษาและความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่า IOC (The Index of Item Objective Congruence) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และความสอดคล้องกับนิยามของตัวแปร โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ในแต่ละข้อ มีค่ามากกว่า 0.5 และมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

- +1 คือ ข้อคำถามมีความสอดคล้อง
- 0 คือ ไม่แน่ใจ
- 1 คือ ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

รายนามผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

- 1.1 รศ.ดร.ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์
- 1.2 ผศ.ดร.อาจันต์ สงทับ
- 1.3 นายณพพร พันธานนท์ ปศุสัตว์อำเภอชนแดน อาวุโส

2. ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากได้รับการตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถามแล้ว นำมาทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงในตำบลศาลาลาย อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย โดยคำนวณสัดส่วนผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อกับจำนวนผู้ตอบถูกต้องทั้งหมด และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ค่าที่ได้คือ 0.765

2.2 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดย (Coefficient alpha coefficient) ซึ่งค่าที่ยอมรับ คือ 0.70 แล้วทำการปรับปรุงข้อคำถามเพื่อให้เนื้อหามีความครอบคลุมและเหมาะสม ซึ่งค่าที่ได้ ดังนี้

2.2.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า เท่ากับ 0.73

2.2.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า เท่ากับ 0.78

2.2.3 ความคาดหวังในประสิทธิผลการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เท่ากับ 0.75

2.2.4 ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เท่ากับ 0.88

2.2.5 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เท่ากับ 0.91

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการขอเอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ COE No.007/2020, IRB No. P20020/63 ลงวันที่ 1 เมษายน 2563 เมื่อผ่านการอนุมัติ ผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำตนเอง ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัย และแจ้งสิทธิในการปฏิบัติหรือยอมรับการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยสามารถจะตอบตกลงเพื่อเข้าร่วมหรือปฏิเสธเพื่อไม่เข้าร่วมก็ได้ตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง หลังจากเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้วกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวหรือยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา และจะไม่มีผลใดๆต่อผู้ให้ข้อมูล และผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยจะทำลายเอกสารของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเฉพาะในการนำเสนอเชิงวิชาการเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือขอเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. นำเครื่องมือและหนังสืออนุมัติขอเก็บข้อมูลจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรเสนอต่อนายอำเภอชนแดน สาธารณสุขอำเภอชนแดน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพุดบาท

3. ประสานสาธารณสุขอำเภอชนแดน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพุดบาท และผู้นำหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ทั้งวันและเวลาที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

4. จัดเตรียมแบบสอบถามที่จะใช้ในการศึกษด้วยตนเอง

5. ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยประสานผู้นำชุมชนเพื่อเป็นผู้นำพาผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่

6. นำใบยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง ให้ลงนามเข้าร่วมการวิจัย

7. ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจทานความครบถ้วนของแบบสอบถามของตนเอง โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามชุดละ 20 – 30 นาที ซึ่งผู้วิจัยรอจนกว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบแบบสอบถามจนเสร็จสิ้น

8. ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลก่อนออกจากพื้นที่ และก่อนนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลด้านความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ใช้สถิติพรรณนาการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product correlation coefficient) และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อีตต้า (Eta coefficient)

3. การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาการปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 4 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 5 การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 6 ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 7 ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 8 พฤติกรรมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 9 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาปัจจัยด้านข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ด้านความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

จากการศึกษาข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.25 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 37.75

ปัจจัยด้านอายุ เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-59 ปี ร้อยละ 34.44 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 32.78 อายุเฉลี่ย เท่ากับ 44.07 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.68 อายุต่ำสุด 20 ปี และอายุสูงสุด 59 ปี

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 31.46

ปัจจัยด้านอาชีพ เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 60.60 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 19.54

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสหรือคู่ ร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ สถานะภาพโสด ร้อยละ 15.56

ปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัว ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 64.90 รองลงมา คือ รายได้ 10,001 - 20,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 15,200 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 19,906.24 รายได้ต่ำสุด เท่ากับ 1,000 บาท และรายได้สูงสุด เท่ากับ 200,000 บาท

ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 1 - 3 คน ร้อยละ 48.01 รองลงมา คือ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 - 6 คน ร้อยละ 46.69 โดยจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย เท่ากับ 3.8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 12 คน

ปัจจัยด้านสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบ ร้อยละ 69.21 รองลงมา คือ เนินเขา ร้อยละ 26.16

ปัจจัยด้านประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวกัด ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ร้อยละ 81.46 และเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ร้อยละ 18.54

ปัจจัยด้านประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวข่วน ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวข่วน ร้อยละ 83.8 และเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เคยถูกสุนัขหรือแมวข่วน ร้อยละ 16.23

ปัจจัยด้านประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณบาดแผล ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่มีบาดแผล ร้อยละ 97.02 และเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เคยถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่มีบาดแผล ร้อยละ 2.98

ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า โดยส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 90.73 และส่วนใหญ่ได้รับจากผู้นำหมู่บ้าน ร้อย

ละ 32.55 รองลงมา คือ ได้รับข้อมูลข่าวสารทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ร้อยละ 30.38 และไม่ได้เคยได้รับ
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 9.27 (ดังตาราง 2)

ตาราง 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงจำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	114	37.75
หญิง	188	62.25
อายุ		
20 - 30 ปี	43	14.24
31 - 40 ปี	56	18.54
41 - 50 ปี	99	32.78
51 - 59 ปี	104	34.44
อายุเฉลี่ย 44.07		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.68		
ต่ำสุด = 20 สูงสุด = 59		
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	27	8.94
ประถมศึกษา	151	50.00
มัธยมศึกษา	95	31.46
อนุปริญญา/เทียบเท่า	12	3.97
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	17	5.63
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
อาชีพ		
เกษตรกร	183	60.60
รับจ้างทั่วไป	59	19.54
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	33	10.93
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6	1.99
พนักงานบริษัทเอกชน	5	1.66

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	4.64
อื่นๆ ได้แก่ นักศึกษา	2	0.66
สถานภาพสมรส		
โสด	47	15.56
สมรส/คู่	225	74.50
หม้าย	18	5.96
หย่าร้าง	6	1.99
แยกกันอยู่	6	1.99
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	196	64.90
10,001 - 20,000 บาท	59	19.54
20,001 - 30,000 บาท	23	7.62
30,001 - 40,000 บาท	9	2.98
มากกว่า 40,000 บาท	15	4.97
รายได้เฉลี่ย = 15,200 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 19,906.24		
ต่ำสุด = 1,000 สูงสุด = 200,000		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 - 3 คน	145	48.01
4 - 6 คน	141	46.69
7 - 9 คน	14	4.64
มากกว่า 9 คน	2	0.66
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย = 3.68		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.59		
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 12		
สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย		
ที่ราบ	209	69.21
เนินเขา	79	26.15
ภูเขาสูง	14	4.64

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
ประสบการณ์การถูกสุนัข/แมวกัด		
ไม่เคย	246	81.46
เคย	56	18.54
ประสบการณ์การถูกสุนัข/แมวข่วน		
ไม่เคย	253	83.77
เคย	49	16.23
ประสบการณ์การถูกสุนัข/แมวเลียบริเวณ		
บาดแผล		
ไม่เคย	293	97.02
เคย	9	2.98
การได้รับข้อมูลข่าวสาร		
เคยได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	274	90.73
ผู้นำหมู่บ้าน	180	32.55
วิทยุ/โทรทัศน์	168	30.38
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	154	27.85
เพื่อนบ้าน	20	3.62
หนังสือพิมพ์	18	3.25
อื่นๆ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และโรงเรียน	13	2.35
ไม่เคยได้รับ	28	9.27

ส่วนที่ 2 ปัจจัยอื่นๆ

จากการศึกษาข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ปัจจัยด้านการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงทั้งหมด ร้อยละ 100 โดยวิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีการขึ้นทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้นำหมู่บ้าน ร้อยละ 55.30 รองลงมา คือ การขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง ร้อยละ 44.70 และมีการขึ้นทะเบียนครบทุกตัว ร้อยละ 91.72

ปัจจัยด้านประเภทของสัตว์เลี้ยง ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสุนัข ร้อยละ 43.05 และส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสุนัขจำนวนน้อยกว่า 2 ตัว ร้อยละ 67.55 รองลงมา คือ มีการเลี้ยงสุนัขจำนวน 3 - 5 ตัว ร้อย

ละ 29.14 โดยจำนวนสุนัขเฉลี่ย เท่ากับ 2.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.78 จำนวนสุนัขต่ำสุด เท่ากับ 0 ตัว และสูงสุด เท่ากับ 11 ตัว มีการเลี้ยงแมว ร้อยละ 14.90 ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงแมวจำนวนน้อยกว่า 2 ตัว ร้อยละ 74.83 รองลงมา คือ มีการเลี้ยงแมวจำนวน 3 - 5 ตัว โดยจำนวนแมวเฉลี่ย เท่ากับ 1.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.31 จำนวนแมวต่ำสุด เท่ากับ 0 ตัว และสูงสุด เท่ากับ 14 ตัว

ปัจจัยด้านระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงสุนัขหรือแมวมาเป็นเวลา 1 - 5 ปี ร้อยละ 50.99 รองลงมา คือ ระยะเวลา 6 - 10 ปี ร้อยละ 38.74 โดยระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมวเฉลี่ย เท่ากับ 6.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.30 ระยะเวลาต่ำสุด เท่ากับ 1 ปี และสูงสุด เท่ากับ 20 ปี

ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขหรือแมว ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงจะเลี้ยงสุนัขหรือแมวเพื่อเฝ้าบ้าน ร้อยละ 44.51 รองลงมา คือ เพลดเพลิน เป็นเพื่อน น่ารัก ร้อยละ 30.40

ปัจจัยด้านวิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง ส่วนใหญ่ได้มาโดยวิธีการขอมาเลี้ยง ร้อยละ 57.55 รองลงมา คือ มีคนเอามาปล่อย ร้อยละ 32.81

ปัจจัยด้านวิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีวิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมวแบบปล่อยตลอดเวลา ร้อยละ 83.18 รองลงมา คือ เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา ร้อยละ 14.68

ปัจจัยด้านการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีการฉีดวัคซีนให้สุนัขหรือแมว ร้อยละ 94.37 ส่วนใหญ่ฉีดครบทุกตัว ร้อยละ 73.18 ฉีดครบทุกปี ร้อยละ 84.44 และเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้สุนัขหรือแมว ร้อยละ 5.63 ส่วนใหญ่มีเหตุผลเนื่องจากระยะเวลาหรือไม่มีเวลา ร้อยละ 3.31 รองลงมา คือ สิ้นเปลือง ร้อยละ 1.32

ปัจจัยด้านวิธีการได้รับวัคซีน ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เลี้ยงจะรอรับบริการที่บ้านจากเจ้าหน้าที่เพื่อทำการฉีดวัคซีนให้สุนัขหรือแมว ร้อยละ 73.68 รองลงมา คือ ชื้อยามาฉีดเองที่บ้าน ร้อยละ 18.13 (ดังตาราง 3)

ตาราง 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงจำแนกตามข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและ
แมว

ข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง		
ขึ้นทะเบียน	302	100.00
ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง	135	44.70
ขึ้นทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่	167	55.30
ครบทุกตัว	277	91.72
ไม่ครบทุกตัว	25	8.28
ไม่ได้ขึ้นทะเบียน	0	0.00
ประเภทของสัตว์เลี้ยง		
สุนัข	130	43.05
น้อยกว่า 2 ตัว	204	67.55
3 – 5 ตัว	988	29.14
6 – 8 ตัว	17	2.32
มากกว่า 9 ตัว	3	0.99
จำนวนสุนัขเฉลี่ย = 2.05		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.78		
ต่ำสุด = 0 สูงสุด = 11		
แมว	45	14.90
น้อยกว่า 2 ตัว	226	74.83
3 – 5 ตัว	55	18.21
6 – 8 ตัว	14	4.64
มากกว่า 9 ตัว	7	2.32
จำนวนแมวเฉลี่ย = 1.70		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.31		
ต่ำสุด = 0 สูงสุด = 14		
ทั้งสุนัขและแมว	127	42.10

ข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขและแมว		
1 – 5 ปี	154	50.99
6 – 10 ปี	117	38.74
11 – 15 ปี	23	7.62
16 – 20 ปี	8	2.65
ระยะเวลาเฉลี่ย = 6.93		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.30		
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 20		
วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เฝ้าบ้าน	243	44.51
เพลิตเพลิน เป็นเพื่อน น่ารัก	166	30.40
ใช้งาน เช่น ล่าสัตว์ จับหนู	137	25.09
วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขอมาเลี้ยง	221	57.55
มีคนเอามาปล่อย	126	32.81
ซื้อมาเลี้ยง	23	5.99
ได้มาวิธีอื่นๆ ได้แก่ มาอยู่เอง	14	3.65
วิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา	272	83.18
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา	48	14.68
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่ตลอดเวลา	7	2.14
การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยง		
ฉีด	285	94.37
ฉีดครบทุกตัว	221	73.18
ฉีดไม่ครบทุกตัว	81	26.82
จับไม่ได้	26	8.61
อายุไม่ถึง/อายุมาก	25	8.28
วัคซีนไม่เพียงพอ	7	2.32

ข้อมูลลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
ไม่ได้ขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง	6	1.99
ฉีดครบทุกปี	255	84.44
ฉีดไม่ครบทุกปี	47	15.56
ไม่มีความจำเป็น	10	3.31
สิ้นเปลือง	4	1.32
ค่าใช้จ่ายสูง	3	0.99
ไม่มีเวลา	3	0.99
ระยะทางไกล	2	0.66
ไม่ฉีด	17	5.63
ระยะเวลา/ไม่มีเวลา	10	3.31
ไม่มีความจำเป็น	3	0.99
ค่าใช้จ่ายสูง	2	0.66
ระยะทางไกล	1	0.33
สิ้นเปลือง	1	0.33
วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน	252	73.68
ซื้อยามาฉีดเอง	62	18.13
สถานบริการของรัฐ	22	6.43
สถานบริการของเอกชน	6	1.75

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 41.06 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.11 และระดับต่ำ ร้อยละ 25.83 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 10.61 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.364 คะแนน คะแนนต่ำสุด คือ 3 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 15 คะแนน (ดังตาราง 4) จากการพิจารณาข้อที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 15 ร้อยละ 93.38 รองลงมาอันดับที่สอง ได้แก่ ข้อที่ 14 ร้อยละ 88.08 และรองลงมาอันดับที่สาม ได้แก่ ข้อที่ 1 ร้อยละ 85.43 (ดังตาราง 5)

ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของความรู้เกี่ยวกับป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าระดับต่ำ (0 - 8 คะแนน)	78	25.83
มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง (9 - 11 คะแนน)	100	33.11
มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง (12 - 15 คะแนน)	124	41.06
$\bar{x} = 10.61$ คะแนน, S.D. = 2.364, Min = 3 คะแนน, Max = 15 คะแนน		

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(+) 1. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน	258	85.43	44	14.57
(+) 2. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสามารถฉีดได้ทั้งก่อนและหลังการถูกสัตว์กัด	216	71.52	86	28.48
(+) 3. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง	253	83.77	49	16.23
(+) 4. การนำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทุกปี ปีละ 1 ครั้ง เป็นการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง	250	82.78	52	17.22

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(-) 5. การล้างแผลด้วยน้ำสะอาด หลายๆครั้งหลังถูกสัตว์กัด สามารถลดจำนวนเชื้อลงได้ และ สามารถป้องกันการติดเชื้อโรค พิษสุนัขบ้าได้ โดยไม่ต้องไปพบ แพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีน	151	50.00	151	50.00
(-) 6. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดเฉพาะ ในฤดูร้อนเท่านั้น	120	39.74	182	60.26
(-) 7. การฉีดวัคซีนป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าในสัตว์เพียง 1 ครั้ง สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษ สุนัขบ้าในสัตว์ได้ตลอดชีวิต	250	82.78	52	17.22
(-) 8. ลูกสุนัขอายุน้อยกว่า 3 เดือน ไม่สามารถเป็นโรคพิษสุนัข บ้าได้	180	59.60	122	40.40
(-) 9. เมื่อท่านป่วยเป็นโรคพิษ สุนัขบ้าแล้ว สามารถรักษาให้ หายขาดได้	105	34.77	197	65.23
(-) 10. หากท่านถูกสุนัขหรือแมว จรจัดกัดไม่จำเป็นต้องไปพบ แพทย์ เนื่องจากไม่สามารถติด โรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์ตัวนั้น ได้	183	60.60	119	39.40
(-) 11. เมื่อถูกสุนัขหรือแมวจรจัด กัดไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ เนื่องจากไม่สามารถติดโรคพิษ สุนัขบ้าจากสัตว์ตัวนั้นได้	244	80.79	58	19.21
(-) 12. การใช้รองเท้าตีหรือฟาด	251	83.11	51	16.89

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บริเวณบาดแผลที่ถูกสุนัขกัด จะสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้				
(-) 13. การถูกสุนัขหรือแมวกัด เป็นแผลลึก ไม่มีเลือดออก ไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	196	64.90	106	35.10
(+) 14. เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าสามารถแพร่จากสัตว์สู่คนได้โดยผ่านทางน้ำลาย	266	88.08	36	11.92
(+) 15. สุนัขหรือแมวที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะมีลักษณะนิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น จากเคยขี้เล่น กลายเป็นดุร้าย	282	93.38	20	6.62

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ปัจจัยด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.64 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 46.03 และระดับต่ำ ร้อยละ 0.33 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 35.23 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.744 คะแนน ค่าต่ำสุด คือ 22 คะแนน ค่าสูงสุด คือ 49 คะแนน (ดังตาราง 6) จากการพิจารณาข้อที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 2 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 รองลงมาอันดับที่สอง ได้แก่ ข้อที่ 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และรองลงมาอันดับที่สาม ได้แก่ ข้อที่ 6 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 (ดังตาราง 7)

ตาราง 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (10 - 23.33)	1	0.33
ระดับปานกลาง (23.34 - 36.67)	162	53.64
ระดับสูง (36.68 - 50)	139	46.03
$\bar{x} = 35.23$ คะแนน, S.D. = 4.744, Min = 22 คะแนน, Max = 49 คะแนน		

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 1. มีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้	3.68	0.904	สูง
(+) 2. ถ้าถูกสุนัขหรือแมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดหรือข่วนเป็นแผลถลอกเพียงเล็กน้อย จะทำให้ท่านมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	4.05	0.755	สูง
(+) 3. การไม่นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง จะทำให้สัตว์เลี้ยงของท่านมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	4.04	0.905	สูง
(-) 4. การดูแลร่างกายให้แข็งแรงจะทำให้ไม่ติดโรคพิษสุนัขบ้า แม้จะถูกสุนัขหรือแมวที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผลก็ตาม	3.28	1.306	ปานกลาง
(-) 5. สุนัขหรือแมวที่มีการเลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลาหรือขังเป็นบางเวลา	3.11	1.246	ปานกลาง

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ไม่มีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์อื่นได้			
(+) 6. สัตว์เลี้ยงของท่านมีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้	3.83	0.867	สูง
(-) 7. หากได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเพียง 1 เข็ม จะทำให้ท่านไม่มีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ไปตลอดชีวิต แม้จะถูกสัตว์จรจัดกัดก็ตาม	3.49	1.046	ปานกลาง
(-) 8. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดได้ในสัตว์จรจัดหรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเจ้าของเท่านั้น	3.39	1.225	ปานกลาง
(+) 9. การถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่ไม่มีบาดแผล ไม่สามารถติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้	2.96	1.244	ปานกลาง
(-) 10. การถูกสัตว์เลี้ยงในบ้านกัด ข่วนหรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ไม่สามารถทำให้ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	3.39	1.203	ปานกลาง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ปัจจัยด้านการรับรู้ความรุนแรงโรคพิษสุนัขบ้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 89.40 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 10.60 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 32.31 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.773 คะแนน คะแนนต่ำสุด คือ 24 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 48 คะแนน (ดังตาราง 8) จากการพิจารณาข้อที่มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 9 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.86 รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 (ดังตาราง 9)

ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (10 - 23.33)	0	0
ระดับปานกลาง (23.34 - 36.67)	270	89.40
ระดับสูง (36.68 - 50)	32	10.60
$\bar{x} = 32.31$ คะแนน, S.D. = 3.773, Min = 24 คะแนน, Max = 48 คะแนน		

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 1. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะทำให้เสียชีวิตทุกราย	3.46	1.092	ปานกลาง
(-) 2. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วทำให้มีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคอื่นๆตามมา	2.71	0.908	ปานกลาง
(+) 3. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วจะทำให้คนเกิดความทุกข์และทรมานทางด้านร่างกาย เช่น เจ็บปวดอย่างรุนแรงก่อนจะเสียชีวิต	3.81	0.796	สูง
(-) 4. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วทำให้เกิดความพิการหลังหายจากโรคได้ เช่น พิการทางสมอง	2.67	0.980	ปานกลาง
(+) 5. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้	3.37	1.092	ปานกลาง
(-) 6. สุนัขหรือแมวที่ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจะทำให้เกิดความพิการได้	2.86	1.011	ปานกลาง
(-) 7. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว	2.59	0.935	ปานกลาง

การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเป็นจำนวนมาก			
(+) 8. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วจะทำให้คนเกิดความทุกข์และทรมานทางด้านจิตใจ เช่น อับอาย ท้อแท้	3.33	1.131	ปานกลาง
(+) 9. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วจะทำให้มีอาการทางระบบประสาท เช่น คลุ้มคลั่ง กระสับกระส่าย	3.86	0.887	สูง
(+) 10. เมื่อในชุมชนมีสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว มีโอกาสที่จะมีสัตว์ตัวอื่นป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าตามมาได้ ทำให้จำนวนสัตว์ในชุมชนลดลง	3.66	1.050	ปานกลาง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ปัจจัยด้านความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 75.83 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.17 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 39.21 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.313 คะแนน คะแนนต่ำสุด คือ 25 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 50 คะแนน (ตาราง 10) จากการพิจารณาข้อที่มีความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16 รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (ตาราง 11)

ตาราง 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (10 - 23.33)	0	0
ระดับปานกลาง (23.34 - 36.67)	73	24.17
ระดับสูง (36.68 - 50)	229	75.83
$\bar{x} = 39.21$ คะแนน, S.D. = 4.313, Min = 25 คะแนน, Max = 50 คะแนน		

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความคาดหวังในประสิทธิผล ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 1. การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขอย่าเคร่งครัดหลังถูกสุนัขหรือแมวกัด สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าได้	4.16	0.710	สูง
(+) 2. การไปรับวัคซีนตามนัดของแพทย์ทุกครั้ง จะทำให้ไม่ต้องกลัวว่าจะป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	4.16	0.600	สูง
(+) 3. การหลีกเลี่ยงการสัมผัส เข้าใกล้สุนัขหรือ แมวจรจัด จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคพิษสุนัขบ้า	4.15	0.643	สูง
(-) 4. การปฏิบัติตามคำแนะนำในการป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าทำให้เสียเวลาเกินความจำเป็น	3.08	1.263	ปานกลาง
(+) 5. การไม่ทำให้ตนเองอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง ต่อการถูกสัตว์กัด สามารถลดความเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ เช่น ไม่ทำให้สัตว์เจ็บ โมโห หรือพยายามแยกสัตว์ที่กำลังกัดกัน	3.93	0.967	สูง

ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 6. การล้างแผลด้วยน้ำสบู่ และน้ำสะอาด หลายๆครั้งหลังถูกสัตว์กัด สามารถป้องกันการ ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้	3.52	1.055	ปานกลาง
(+) 7. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ เลี้ยง สามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพิษ สุนัขบ้าได้ทั้งในคนและในสัตว์	4.10	0.715	สูง
(+) 8. การไม่ปล่อยให้เด็กเล่นกับสุนัขหรือแมว ตามลำพัง สามารถลดความเสี่ยงต่อการถูกสัตว์ กัดและการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้	4.06	0.762	สูง
(+) 9. การไปพบแพทย์หลังถูกสัตว์กัดทันที สามารถป้องกันให้ไม่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	4.11	0.755	สูง
(+) 10. การคุมกำเนิดให้กับสัตว์ สามารถลด จำนวนสัตว์ และลดความเสี่ยงในการติดเชื้อโรค พิษสุนัขบ้าได้	3.94	0.904	สูง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ปัจจัยด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความคาดหวังในความสามารถของ
ตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.48 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อย
ละ 21.52 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 39.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.629 คะแนน
คะแนนต่ำสุด คือ 28 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 50 คะแนน (ดังตาราง 12) จากการพิจารณาข้อที่มี
ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 5
ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 รองลงมาอันดับที่สอง ได้แก่ ข้อที่ 8 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และรองลงมาอันดับ
ที่สาม ได้แก่ ข้อที่ 6 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (ดังตาราง 13)

ตาราง 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (10 - 23.33)	0	0
ระดับปานกลาง (23.34 - 36.67)	65	21.52
ระดับสูง (36.68 - 50)	237	78.48
$\bar{x} = 39.86$ คะแนน, S.D. = 4.629, Min = 28 คะแนน, Max = 50 คะแนน		

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (n = 302)

ความคาดหวังในความสามารถของ ตนเอง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า			
(+) 1. ความเชื่อมั่นว่าตนเองจะปฏิบัติตน ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้แม้มี อุปสรรคต่างๆ	4.07	0.686	สูง
(+) 2. ความเชื่อมั่นว่าตนเองมี ความสามารถในการป้องกันโรคพิษสุนัข บ้าได้	3.94	0.711	สูง
(+) 3. ความเชื่อมั่นว่าท่านสามารถ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่อาจเสี่ยงต่อการถูก สัตว์กัดได้ เช่น ไม่พยายามแยกสัตว์ที่ กำลังกัดกันอยู่	4.01	0.675	สูง

ความคาดหวังในความสามารถของ			
ตนเอง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า			
(+) 4. ความเชื่อมั่นว่าเมื่อท่านถูกสัตว์กัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผลแล้วท่าน จะสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำในการ ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างถูกต้อง	4.04	0.719	สูง
(+) 5. ความเชื่อมั่นว่าหลังจากถูกสัตว์กัด ท่านจะสามารถไปรับการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ครบตามกำหนด อย่างไม่ขาด	4.19	0.697	สูง
(+) 6. ความเชื่อมั่นว่าท่านสามารถบอก ให้บุตรหลานของท่านหลีกเลี่ยงจากการ ถูกสัตว์กัดได้	4.10	0.720	สูง
(+) 7. ความเชื่อมั่นว่าท่านสามารถดูแล คนในครอบครัวให้ไม่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัข บ้าได้	3.72	1.032	สูง
(+) 8. ความเชื่อมั่นว่าท่านสามารถนำ สัตว์เลี้ยงของท่านไปรับวัคซีนป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าได้ทุกปีอย่างต่อเนื่อง	4.12	0.686	สูง
(+) 9. ความเชื่อมั่นว่าหากบุคคลใน ครอบครัวของท่านถูกสัตว์กัด ท่าน สามารถอธิบายการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างถูกต้อง	4.06	0.674	สูง
(+) 10. ความเชื่อมั่นว่าหลังถูกสัตว์กัด ท่านสามารถขังสัตว์ไว้ดูอาการอย่างน้อย 10 วันได้	3.61	0.943	ปานกลาง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

3.1 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 61.26 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.41 และระดับต่ำ ร้อยละ 0.33 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 56.67 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.964 คะแนน คะแนนต่ำสุด คือ 35 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 75 คะแนน (ดังตาราง 14) จากการพิจารณาข้อที่มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) ระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 15 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 รองลงมาอันดับที่สอง ได้แก่ ข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และรองลงมาอันดับที่สาม ได้แก่ ข้อที่ 5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (ดังตาราง 15)

ตาราง 14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 302)

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (15 - 35)	1	0.33
ระดับปานกลาง (36 - 55)	116	38.41
ระดับสูง (56 - 75)	185	61.26
$\bar{x}$ = 56.67 คะแนน, S.D. = 8.964, Min = 35 คะแนน, Max = 75 คะแนน		

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มี
บาดแผล) (n = 302)

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 1. การปฏิบัติตามคำแนะนำของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันโรคพิษ สุนัขบ้า	4.11	0.753	สูง
(-) 2. การปล่อยเด็กและผู้สูงอายุให้เล่นกับ สุนัขหรือแมวตามลำพัง	3.60	1.294	ปานกลาง
(-) 3. การรังแก หรือทำให้สัตว์เจ็บ โมโห และตกใจ	4.40	0.992	สูง
(-) 4. การเข้าใกล้ หรือสัมผัสกับสัตว์จรจัด หรือสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติ	4.40	1.048	สูง
(-) 5. การจับหรือสัมผัสกับสัตว์ที่ไม่ทราบ ประวัติ	4.39	1.065	สูง
(+) 6. การมีการอ่านบทความ เอกสาร โทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ต เรื่องการป้องกัน ตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มเติม	3.04	1.192	ปานกลาง
(-) 7. การพยายามแยกสัตว์ออกจากกันเมื่อ เห็นสัตว์กำลังกัดกัน	3.50	1.291	ปานกลาง
(+) 8. การมีการควบคุมจำนวนสุนัขหรือ แมวภายในบ้านโดยการทำหมันหรือฉีดยา คุมกำเนิดอย่างต่อเนื่องตามเวลาหน้ดหมาย	3.74	1.087	สูง
(-) 9. การนำสัตว์ป่า หรือสุนัขหรือแมวจรจัด หรือสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติมาเลี้ยงภายใน บ้าน	4.08	1.163	สูง
(+) 10. การมีการแนะนำบุคคลใน ครอบครัวให้อยู่ห่างจากสุนัขหรือแมวจรจัด	3.54	1.251	ปานกลาง
(+) 11. การนำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีน	3.05	1.409	ปานกลาง

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ครั้งแรกเมื่ออายุครบ 3 เดือน			
(-) 12. การหยิบภาชนะใส่อาหารของสัตว์ ขณะที่สัตว์กำลังกินอาหาร	4.17	1.167	สูง
(+) 13. เมื่อพบเห็นสุนัขหรือแมวที่สงสัย เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ท่านจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบทันที	3.26	1.364	ปานกลาง
(+) 14. หากมีการเก็บสุนัขหรือแมวมานำเลี้ยง ท่านรีบพาสุนัขหรือแมวตัวนั้นๆ ไปพบสัตวแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทันทีและตามนัดทุกครั้ง	2.99	1.440	ปานกลาง
(-) 15. การคลุกคลีกับสุนัขหรือแมวที่ไม่มีเจ้าของ	4.41	1.007	สูง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

3.2 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีบาดแผล)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 40.63 และระดับต่ำ ร้อยละ 1.04 มีคะแนนค่าเฉลี่ย 37.46 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.049 คะแนน คะแนนต่ำสุด คือ 23 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 50 คะแนน (ดังตาราง 16) จากการพิจารณาข้อที่มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) ระดับสูง ได้แก่ ข้อที่ 8 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.71 รองลงมาอันดับที่สอง ได้แก่ ข้อที่ 6 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และรองลงมาอันดับที่สาม ได้แก่ ข้อที่ 9 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (ดังตาราง 17)

ตาราง 16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับของระดับพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 96)

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (10 - 23.33)	1	1.04
ระดับปานกลาง (23.34 - 36.67)	39	40.63
มีระดับสูง (36.68 - 50)	56	58.33
$\bar{x} = 37.46$ คะแนน, S.D. = 6.049, Min = 23 คะแนน, Max = 50 คะแนน		

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล) (n = 96)

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(+) 1. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ล้างแผลด้วยน้ำสะอาด หรือน้ำสบู่หลายๆครั้ง	4.22	1.126	สูง
(+) 2. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ใส่ยาฆ่าเชื้อที่บริเวณบาดแผล	3.71	1.493	สูง
(+) 3. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่โรงพยาบาลครบตามกำหนด	4.15	1.187	สูง
(+) 4. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด กัดข่วนสัตว์ไว้ดูอาการอย่างน้อย 10 วัน	2.74	1.624	ปานกลาง
(+) 5. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ไปพบแพทย์ เพื่อรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทันที	4.08	1.254	สูง

พฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
(-) 6. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด มีการฆ่าสัตว์ตัวนั้นทิ้ง	4.70	0.783	สูง
(+) 7. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด มีการตัดหัวสัตว์ตัวนั้นๆส่งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เพื่อพิสูจน์หาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า	1.32	0.935	ต่ำ
(-) 8. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด นำเนื้อสัตว์ตัวนั้นๆมารับประทาน เช่น นำเนื้อสุนัขมารับประทาน	4.71	0.780	สูง
(-) 9. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด มีการนำร่องเท้ามาดบหรือตีบริเวณบาดแผล เพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า	4.23	1.174	สูง
(+) 10. หลังจากถูกสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงของตนเองกัด มีการจดจำลักษณะและสังเกตอาการของสัตว์ที่กัด รวมทั้งติดตามสืบหาเจ้าของสัตว์ตัวนั้น เพื่อซักถามประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และที่มาของสัตว์	3.60	1.310	ปานกลาง

หมายเหตุ: (+) คำถามเชิงบวก (-) คำถามเชิงลบ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว จำนวนสุนัข จำนวนแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว จำนวนสุนัข จำนวนแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น (n = 302)

ตัวแปร	พฤติกรรมการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า	
	r	p-value
อายุ	0.084	0.146
รายได้	0.102	0.078
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	0.060	0.302
ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว	-0.007	0.900
จำนวนสุนัข	0.057	0.326
จำนวนแมว	-0.110	0.056
ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	0.322	<0.001**
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	0.312	<0.001**
การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า	-0.093	0.105
ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	0.104	0.070
ความคาดหวังในความสามารถของตนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	0.241	<0.001**

* p-value < 0.05 ** p-value < 0.001

จากตาราง 18 พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (r = 0.084, p-value = 0.146)

รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (r = 0.102, p-value = 0.078)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = 0.060$, $p\text{-value} = 0.302$)

ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = -0.007$, $p\text{-value} = 0.900$)

จำนวนสุนัข ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = 0.057$, $p\text{-value} = 0.326$)

จำนวนแมว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = -0.110$, $p\text{-value} = 0.056$)

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.322$, $p\text{-value} = <0.001$)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.312$, $p\text{-value} = <0.001$)

การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = -0.093$, $p\text{-value} = 0.105$)

ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($r = 0.104$, $p\text{-value} = 0.070$)

ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.241$, $p\text{-value} = <0.001$)

2.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อีตต้า (Eta Coefficient) กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพยุหะบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส
สถานที่อยู่อาศัย การเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณบาดแผล การได้รับ
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ตัวแปร	พฤติกรรมกำบังกัน โรคพิษสุนัขบ้า	
	Eta	p-value
เพศ	0.402	0.083
ระดับการศึกษา	0.345	0.532
อาชีพ	0.336	0.621
สถานภาพสมรส	0.315	0.812
สถานที่อยู่อาศัย	0.413	0.046*
การเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มี บาดแผล	0.303	0.885
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	0.477	<0.001**
วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง	0.416	0.040*
ประเภทของสัตว์เลี้ยง	0.313	0.822
วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์		
เฝ้าบ้าน	0.463	0.001*
ใช้งาน เช่น จับหนู ล่าสัตว์	0.457	0.002*
เพลิดเพลิน เป็นเพื่อน น่ารัก	0.405	0.069
วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง		
ขอมาเลี้ยง	0.407	0.063
ซื้อมาเลี้ยง	0.296	0.917
มีคนเอามาปล่อย	0.451	0.004*
อื่นๆ	0.482	<0.001**
วิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว		
เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา	0.356	0.424
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา	0.269	0.983
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่ตลอดเวลา	0.346	0.518

ตัวแปร	พฤติกรรมกำรป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้ำ	
	Eta	p-value
การได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของสัตว์เลี้ยง	0.535	<0.001**
วิธีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของสัตว์เลี้ยง		
ซื้อมำฉีดเอง	0.446	0.006*
สถานบริการเอกชน	0.351	0.475
สถานบริการของรัฐ	0.797	<0.001**
รอรับบริการที่บ้าน	0.487	<0.001**

* p-value < 0.05 ** p-value < 0.001

จากตาราง 19 พบว่ำ เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.402, p-value = 0.083)

ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.345, p-value = 0.532)

อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.336, p-value = 0.621)

สถานภพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.315, p-value = 0.812)

สถานที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (eta = 0.413, p-value = 0.046)

การเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.303, p-value = 0.885)

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้ำ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (eta = 0.477, p-value = <0.001)

วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (eta = 0.416, p-value = 0.040)

ประเภทของสัตว์เลี้ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ำของเจ้าของสัตว์เลี้ยง (eta = 0.313, p-value = 0.822)

วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ ฝ้าบ้าน ($\eta = 0.463$, $p\text{-value} = 0.001$) และใช้งาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.457$, $p\text{-value} = 0.002$) ส่วนวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($\eta = 0.405$, $p\text{-value} = 0.069$)

วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ มีคนเอามาปล่อย ($\eta = 0.451$, $p\text{-value} = 0.004$) และอื่นๆ คือ มาอยู่เอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.482$, $p\text{-value} = <0.001$) ส่วนวิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ ขอมมาเลี้ยง ($\eta = 0.407$, $p\text{-value} = 0.063$) และซื้อมาเลี้ยง ($\eta = 0.296$, $p\text{-value} = 0.917$)

วิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ($\eta = 0.356$, $p\text{-value} = 0.424$) เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา ($\eta = 0.269$, $p\text{-value} = 0.983$) และเลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่ตลอดเวลา ($\eta = 0.346$, $p\text{-value} = 0.518$)

การได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.535$, $p\text{-value} = <0.001$)

วิธีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยง ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ ฉีดมาฉีดเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.446$, $p\text{-value} = 0.006$) นำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.797$, $p\text{-value} = <0.001$) และรอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\eta = 0.487$, $p\text{-value} = <0.001$) ส่วนการนำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ($\eta = 0.351$, $p\text{-value} = 0.475$)

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ ค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ (Homoscedasticity) ค่าความคลาดเคลื่อนมีความอิสระต่อกันไม่มีความสัมพันธ์ภายในตนเอง โดยค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.968 (ค่า Durbin - Watson ควรมีค่าระหว่าง 1.5 - 2.5) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนไม่ต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยที่ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ต้อง

ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance ต้องไม่น้อยกว่า 0.20 ซึ่งค่าที่ได้ คือ ค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ 0.382 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) ที่มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 2.615 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่มีภาวะ Multicollinearity

เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ทั้งหมด 10 ตัว คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง การได้มาของสุนัขและแมว วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขและแมว การได้รับวัคซีนของสุนัขและแมว ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (วิทยุหรือโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง (ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง) วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง (ซื้อมาเลี้ยง มีคนเอามาปล่อย) วิธีการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยง (นำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้ ร้อยละ 40.6

และสามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง = $21.319 + 9.355$ (นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ) + 5.184 (รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน) - 3.660 (มีคนเอามาปล่อย) + 0.397 (ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า) - 3.597 (ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง) + 0.397 (การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า) + 4.345 (หนังสือพิมพ์) + 3.900 (ซื้อมาเลี้ยง) + 4.470 (เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า) - 2.960 (วิทยุ/โทรทัศน์)

จากสมการ แสดงว่า

วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยง ดังนี้

วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยงแบบการนำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่สถานของรัฐ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 9.355 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นๆที่ คะแนนการนำสัตว์ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่สถานบริการของรัฐ เพิ่มขึ้น

1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 9.355 คะแนน ($\beta = 9.355$)

วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยงแบบรอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 5.184 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนการรอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 5.184 คะแนน ($\beta = 5.184$)

ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 0.397 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 0.397 คะแนน ($\beta = 0.397$)

วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงแบบขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 3.597 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนการการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงด้วยตนเอง เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะลดลง 3.597 คะแนน ($\beta = -3.597$)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 0.397 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 0.397 คะแนน ($\beta = 0.397$)

วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ดังนี้

วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 4.345 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนวิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากหนังสือพิมพ์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 4.345 คะแนน ($\beta = 4.345$)

วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากวิทยุหรือโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 2.960 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนวิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากวิทยุหรือโทรทัศน์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะลดลง 2.960 คะแนน ($\beta = -2.960$)

วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง ดังนี้

วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงแบบซื้อมาเลี้ยง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 3.900 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนวิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงแบบซื้อมาเลี้ยง เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 3.900 คะแนน ($\beta = 3.900$)

วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงแบบมีคนเอามาปล่อย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 3.660 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนการนำสัตว์ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่สถานบริการของรัฐ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะลดลง 3.660 คะแนน ($\beta = -3.660$)

การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย เท่ากับ 4.470 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ คะแนนการเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลทำให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จะเพิ่มขึ้น 4.470 คะแนน ($\beta = 4.470$)

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง พบว่า การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากวิทยุหรือโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงแบบขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงแบบมีคนเอามาปล่อย ซื้อมาเลี้ยง วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยงแบบนำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ การรอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า และความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (standardized beta = 0.145, -0.164, 0.115, -0.200, -0.202, 0.116, 0.272, 0.215, 0.210 และ 0.205 ตามลำดับ) โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้าสู่การ

วิเคราะห์สามารถร่วมกันอธิบายคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงได้มากถึงร้อยละ 40.6 ($R^2 = 0.406$) ส่วนอีกร้อยละ 59.94 อธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ ส่วนตัวแปร สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงครบทุกตัว วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงสัตว์ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ (ดังตาราง 20)

ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง

ตัวแปรทำนาย	B	Beta	t	P
1. การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	4.470	0.145	2.963	0.003
- วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์	-2.960	-0.164	-3.227	0.001
- วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์	4.345	0.115	2.477	0.014
2. วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงด้วยตนเอง	-3.597	-0.200	-4.380	<0.001
3. วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง				
- แบบมีคนเอามาปล่อย	-3.660	-0.202	-4.335	<0.001
- วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงแบบซื้อมาเลี้ยง	3.900	0.116	2.494	0.013
4. วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยง				
-แบบนำสัตว์ไปรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ	9.355	0.272	5.646	<0.001
- วิธีการได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยงแบบมารับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน	5.184	0.215	4.435	<0.001
5. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า				
6. ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	0.397	0.210	4.499	<0.001
	0.397	0.205	4.532	<0.001
Constant (a) = 21.319 R square = 0.432 Adjusted R square = 0.406				
F = 16.487 p < 0.001				

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ เจ้าของสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 302 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 6 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด-สูงสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอีตต้า (Eta Correlation Coefficient) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล

จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าของสัตว์เลี้ยง พบว่า เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.25 มีอายุระหว่าง 51-59 ปี ร้อยละ 34.44 โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 44.07 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.68 ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.00 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.60 สถานภาพสมรสหรือคู่ ร้อยละ 74.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน โดยรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 15,200 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 19,906.24 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน ส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยอยู่บนพื้นราบ ร้อยละ 48.01 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 90.7 โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำหมู่บ้าน ร้อยละ 32.55

2. ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว

เจ้าของสัตว์เลี้ยงทั้งหมดมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงโดยเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 55.30 และขึ้นทะเบียนครบทุกตัว ร้อยละ 91.72 ส่วนใหญ่เลี้ยงสุนัข ร้อยละ 43.05 ระยะเวลาการเลี้ยงสุนัขหรือแมวระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 50.99 โดยระยะเวลาเฉลี่ย 6.93 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.30 ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์เพื่อเฝ้าบ้าน ร้อยละ 80.46 มีวิธีการได้มาของสุนัขและแมวส่วนใหญ่จากการขอมาเลี้ยง ร้อยละ 57.55 วิธีการเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ร้อยละ 83.18 ซึ่งมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 90.07 และฉีดครบทุกตัว ร้อยละ 73.18 ฉีดครบทุกปี ร้อยละ 84.44 โดยส่วนใหญ่มีวิธีการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วยวิธีหรือรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน ร้อยละ 73.68

3. ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ร้อยละ 41.06 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.11 และระดับต่ำ ร้อยละ 25.83 ตามลำดับ

4. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง ร้อยละ 53.64 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 46.03 และระดับต่ำ ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

5. การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลาง ร้อยละ 89.40 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 10.60 และระดับต่ำ ร้อยละ 0 ตามลำดับ

6. ความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ร้อยละ 75.83 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง 24.17 ร้อยละ และระดับต่ำ ร้อยละ 0 ตามลำดับ

7. ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ร้อยละ 78.48 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.52 และระดับต่ำ ร้อยละ 0 ตามลำดับ

8. พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

เจ้าของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่มีระดับของพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับสูง ร้อยละ 61.26 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.41 และระดับต่ำ ร้อยละ 0.33 ตามลำดับ

9. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (วิทยุหรือโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) วิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง (ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง) วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง (ซื้อมาเลี้ยง มีคนเอามาปล่อย) วิธีการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยง (นำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ได้ ร้อยละ 40.6 และสามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง = $21.319 + 9.355$ (นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ) + 5.184 (รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่บ้าน) - 3.660 (วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงจากการมีคนเอามาปล่อย) + 0.397 (ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า) - 3.597 (ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง) + 0.397 (การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า) + 4.345 (วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารหนังสือพิมพ์) + 3.900 (วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยงจากการซื้อมาเลี้ยง) + 4.470 (เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า) - 2.960 (วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารวิทยุ/โทรทัศน์)

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในระดับสูง และพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว การรับรู้ และความคาดหวังที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธรบาท อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($p\text{-value} = 0.003$) สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จะส่งผลทำให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้ามากขึ้น อาทิ การปฏิบัติตนก่อนถูกสัตว์กัด การปฏิบัติตน

หลังถูกสัตว์กัด การป้องกันการถูกสัตว์กัด รวมไปถึงความรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยงของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคโกะ อาไก จิราพร ชมพิกุล และชีระวิทย์ รัตนพันธ์ (2558) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข ในจังหวัดนครปฐม โดยผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.006$ และ $p\text{-value} < 0.05$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรรงค์ ลีสุรพงศ์ และประไพ เจริญฤทธิ์ (2564) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในพื้นที่ที่พบตัวอย่างสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดตรัง พบว่า ปัจจัยเสริมด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในพื้นที่ตัวอย่างหัวสัตว์ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดตรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.001$)

วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากวิทยุหรือโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ ($p\text{-value} = 0.001$) สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าของสัตว์เลี้ยงที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากวิทยุหรือโทรทัศน์ จะมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคโกะ อาไก จิราพร ชมพิกุล และชีระวิทย์ รัตนพันธ์ (2558) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข ในจังหวัดนครปฐม โดยผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าทางโทรทัศน์ และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.006$ และ $p\text{-value} < 0.05$ ตามลำดับ)

วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($p\text{-value} = 0.014$) สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าจากหนังสือพิมพ์ จะมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคโกะ อาไก จิราพร ชมพิกุล และชีระวิทย์ รัตนพันธ์ (2558) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข ในจังหวัดนครปฐม โดยผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.006$ และ $p\text{-value} < 0.05$ ตามลำดับ)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($p\text{-value} < 0.001$) สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความเชื่อว่าหากตนไม่ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้วจะทำให้มีโอกาเสี่ยงเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ซึ่งหากเจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง อาจส่งผลให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมได้ ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ญัฐพร พุทธภา (2559) ซึ่งศึกษาแรงจูงใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีผลต่อการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี โดยผลการศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคไม่มีผลต่อการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($p\text{-value} < 0.001$) สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความเชื่อมั่นว่าหากตนสามารถปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างเคร่งครัด จะทำให้ตนไม่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของญัฐพร พุทธภา (2559) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีผลต่อการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี โดยผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถนำสุนัขไปรับวัคซีน มีผลต่อการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.001$)

ข้อเสนอแนะนำผลวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงเป็นปัจจัยที่มีผลกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง จึงควรมีการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงครอบคลุมทุกพื้นที่ และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างต่อเนื่อง
2. เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อส่งเสริมความรู้ การความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าแก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงและประชาชน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงและประชาชน เพื่อให้มีความตระหนักเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่างทั้งหมด เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ครอบคลุมและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเชิงกึ่งทดลองเพื่อพัฒนาเป็นโปรแกรมโดยประยุกต์ใช้การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเข้าไปในโปรแกรมหรือวิจัยเชิงกึ่งทดลอง
3. ควรมีการพัฒนารูปแบบการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาสาปศุสัตว์ เนื่องจากอาสาปศุสัตว์เป็นผู้นำทางด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในแต่ละพื้นที่
4. ควรมีการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานปศุสัตว์ ในด้านการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2556). แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย ภายใน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) (Vol. 5).
- กรมควบคุมโรค. (2561). Department of Disease Control, Weekly Disease Forecast No.188_Rabies [Press release]. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=2566&deptcode=brc>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). แผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี 2560 - ปี 2563.
- กรมสุขภาพจิต. (2561). สำนักกระบวนวิชา ชี คนตายจากพิษสุนัขบ้า ส่วนใหญ่ถูกกัดไม่ล้างแผล-รักษา [Press release]. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27669>
- กัญเกียรติ ก้อนแก้ว, วรณภา เรือนทอง, & อรวรรณ อุตตะบุรณ. (2563). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 29(4), 601-607.
- คณัฐพงศ์ โชคลือชัย. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ในเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. (ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เคโก๊ะ อาโก, จิราพร ชมพิกุล, & ชีระวิทย์ รัตนพันธ์. (2558). พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัขในจังหวัดนครปฐม ประเทศไทย. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา, 13(1), 27-28.
- จรรรงค์ ลีสุรพงศ์, & ประไพ เจริญฤทธิ์. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในพื้นที่ที่พบตัวอย่างสัตว์ที่เฝ้าผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดตรัง พ.ศ.2563. วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้, 35(1), 6-16.
- จันทกานต์ วลัยเสถียร, & เบญจมาศ อุรัตน. (2563). ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า แก่นำชุมชน ในพื้นที่อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น, 27(1), 86-95.
- ณัฐพร พุทธภา. (2559). แรงจูงใจในการป้องกันโรคที่มีผลต่อการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธนเพ็ญ พัฒนเสถียรกุล. (2556). ความคิดเห็นต่อมาตรการฉลากภาพพร้อมข้อความคำเตือนบนบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : กรณีศึกษาพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม. (ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ เกษศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- เนตรนภา บัวแก้ว. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง

- กรณีศึกษา ตำบลสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร (ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ปาริชาติ เมืองเอก. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี. (ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- Retrieved from <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/236538>
- โรงพยาบาลชนแดน. (2561). รายงานผู้สัมผัสโรครายเดือน เขตความรับผิดชอบ แบบ 12โรงพยาบาลชนแดน ปี 2561.
- วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์, กาญจนา อ่ำอินทร์, ประวิทย์ คำนึ่ง, & เอกรินทร์ วัฒนพลายชัยกุล. (2559). พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 47(34).
- วาสนา ตันติรัตนานนท์. (2551). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชน อำเภอมะนัง จังหวัดสุรินทร์. (ปริญญาโท การค้นคว้าแบบอิสระ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. Retrieved from <http://repository.cmu.ac.th/handle/6653943832/13984?mode=full>
- ศรฤกษ์ รักพานิชย์, & เกรียงศักดิ์ เวทีวุฒาจารย์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 36(2), 158-166. Retrieved from <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jnat-ned/article/view/139749/103667>
- สภาอากาศไทย. (2553). การป้องกันการถูกสุนัขกัด. จุลสารเสาวภา, 3(2). Retrieved from https://www.saovabha.com/download/2010_ver2_1.pdf
- สร้อยนภา กรองสอาด, & วนิดา แจ่มประจักษ์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตำบลหาดท่าเสา อำเภอมะนัง จังหวัดชัยนาท. 1-11.
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์. (2561). การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า. Retrieved from <http://pvlo-pbn.dld.go.th/webnew/index.php/th/>
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ. (2555). เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า.
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป. (2554). คู่มือโรคพิษสุนัขบ้า และลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัขกัด. In.
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป. (2556). ความรู้โรคพิษสุนัขบ้า (Vol. 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป. (2559). แนวทางเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้าและคำถามที่พบบ่อย (Vol. 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป. (2560). แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

อักษรกราฟิกแอนดรอยด์.

สำนักโรคติดต่อทั่วไป. (2561). เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า. Retrieved from

<http://r36.ddc.moph.go.th/r36/content/index/1>

สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. (2560). คู่มือรู้ทันโรค และภัยสุขภาพ สำหรับประชาชน. In

(Vol. 1, pp. 66-69). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

สุนัย จันทรฉาย. (2561). โรคพิษสุนัขบ้าและสถานการณ์ในประเทศไทย พ.ศ. 2561: วารสารแพทย์เขต 4-5.

องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธรบาท. (2558). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน. Retrieved from

<https://www.puttabath.go.th/>

องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธรบาท. (2561). ระบบสารสนเทศเพื่อเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า. Retrieved from

<http://www.thairabies.net/trn/>

ภาคผนวก

บว. 11(2-1) ป.โท

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบอนุมัติผลการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท (สำหรับนิสิตรหัส 54 เป็นต้นไป)

คณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ ของ

(นาย, นาง, นางสาว) นางสาวพริดา ภูมิ รหัสประจำตัว 61061772

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ☐ แผน ก แบบ ก 1 ☒ แผน ก แบบ ก 2

สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ คณะ สาธารณสุขศาสตร์

ได้พิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

☒ อนุมัติ

☒ เห็นสมควรปรับปรุง ดังนี้ ตามเอกสารแนบ

☐ ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

(ลงนาม) ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์)

(ลงนาม) กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจันต์ สงทับ)

(ลงนาม) กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยานันท์ ประทุมสุตร)

หมายเหตุ โครงร่างวิทยานิพนธ์ที่อนุมัติเรียบร้อยแล้วนิสิตต้องนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยไว้เป็นหลักฐาน จำนวน 2 เล่ม

หมายเหตุ กรุณากรอกข้อความด้วยเครื่องพิมพ์หรือคอมพิวเตอร์

Approval
1 เม.ย. 2563 NU-IRB

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๑๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอชนแดน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....๑.....ฉบับ

ด้วย นางสาวพุดตา ภูมิ รัทสประจำตัว ๖๑๐๖๑๗๗๒ นิสิตระดับปริญญาปริญญาโท สาขาวิชา
สาธารณสุขศาสตร์ สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกำหนัดป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตร
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพันธ์ ประทุมสูตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงาน
ของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลซ์ วรรัตน์วิจิตร)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๔๖-๘๘๓๔

โทรสาร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวพุดตา ภูมิ

โทร ๐๙-๙๗๓๕-๗๗๗๓

ร่วมเฉลิมฉลอง 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร

- Internationalization
- Innovative Products
- Integrative Team & Networking

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๑๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน สาธารณสุขอำเภอชนแดน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....๒.....ฉบับ

ด้วย นางสาวพุดตา ภูมิ รหัสประจำตัว ๖๑๐๖๑๗๗๒ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
สาธารณสุขศาสตร์ สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตร
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญานินท์ ประทุมสูตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงาน
ของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลซ์ วนรัตน์วิจิตร)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๙

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวพุดตา ภูมิ

โทร ๐๙-๙๗๓๕-๗๗๗๓

ร่วมเฉลิมฉลอง 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร

- Internationalization
- Innovative Products
- Integrative Team & Networking

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๑๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลศาลาลาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....๒.....ฉบับ

ด้วย นางสาวพริดา ภูมิ รัทสประจำตัว ๖๑๐๖๑๗๗๒ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
สาธารณสุขศาสตร์ สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตร
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญานินท์ ประทุมสูตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงาน
ของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลซ์ วนรัตน์วิจิตร)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๙

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวพริดา ภูมิ

โทร ๐๙-๙๗๓๕-๗๗๗๓

ร่วมเฉลิมฉลอง 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร

- Internationalization
- Innovative Products
- Integrative Team & Networking

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๑๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพุดบาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....๑.....ฉบับ

ด้วย นางสาวพุดิศา ภูมิ รหัสประจำตัว ๖๑๐๖๑๗๗๒ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
สาธิตการสอน สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธิตการสอน
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญานันท์ ประทุมสูตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงาน
ของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลค์ วนรัตน์วิจิตร)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๙

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวพุดิศา ภูมิ

โทร ๐๙-๙๗๓๕-๗๗๗๓

ร่วมเฉลิมฉลอง 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร

- Internationalization
- Innovative Products
- Integrative Team & Networking

โครงร่างวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของ
เจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดธนาภ อำเภอนนแดน จังหวัด
เพชรบูรณ์

Factors affecting rabies prevention behavior of pet
owners, Puttabath Subdistrict, Chondean District,
Petchabun Province.

ชื่อนิสิต

นางสาวพริตตา ภูมิ

รหัสประจำตัว

61061772

ปริญญา

สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.ชญานันท์ ประทุมสูตร

ปีการศึกษา

พ.ศ. 2561

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

COE No. 007/2020

IRB No. P20020/63

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

NARESUAN UNIVERSITY INSTITUTIONAL REVIEW BOARD

99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 เบอร์โทรศัพท์ 05596 8642

เอกสารรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการให้การรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP) และ 45CFR 46.101(b)

ชื่อโครงการ : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดซา
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

Study Title : Factors affecting rabies prevention behavior of pet owners, Puttabath Subdistrict, Chondean District, Petchabun Province

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวพุดซา ภูมิ

สังกัดหน่วยงาน : คณะสาธารณสุขศาสตร์

เอกสารรับรอง

1. AF 01-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
2. AF 02-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
3. AF 03-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
4. สรุปโครงการเพื่อการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
5. โครงร่างวิทยานิพนธ์ เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
6. ประวัติผู้วิจัยหลัก เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
7. แบบสอบถามงานวิจัย เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563
8. งบประมาณที่ได้รับโดยย่อ เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 09 มีนาคม 2563

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์สุทัศน์ เยี่ยมวัฒนา)

รองประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันที่รับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรม : 01 เมษายน 2563

Date of Exemption : April 01, 2020

หมายเหตุ 1. ไม่ต้องส่งส่วนแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย (Amendment) รายงานความก้าวหน้า (Progress Report) และรายงานสรุปผลการวิจัย (Final Report)

2. หากมีการแก้ไขโครงการวิจัยภายหลังการรับรอง ให้ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำเป็นโครงการวิจัยใหม่

AF 04-10/4.0

 Naresuan University Institutional Review Board	ข้อมูลคำอธิบายสำหรับอาสาสมัครในโครงการวิจัย (Information Sheet for Research Participant)
---	---

ชื่อโครงการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้ทำวิจัย

ชื่อ นางสาวพุดดา ภูมิ
 ที่อยู่ 262/1 หมู่ 12 ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ 67150
 เบอร์โทรศัพท์ 0997357773

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เนื่องจากท่านเป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้หรือผู้วิจัยอ่านให้ท่านฟังอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ท่านได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เพิ่มเติม กรุณาซักถามจากผู้ทำวิจัย ซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถามและให้ความกระจ่างแก่ท่านได้

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัวของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ ถ้าท่านตัดสินใจแล้วว่า จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงนามหรือประทับลายนิ้วมือในเอกสารแสดงความยินยอมของโครงการวิจัยนี้

เหตุผลความเป็นมา

โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญทางสาธารณสุขโดยโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส โดยการติดต่อจากการถูกสัตว์ที่ป่วยกัดแล้ว การถูกสัตว์ที่มีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าเลียบริเวณแผล หรือช่วนก็สามารถติดโรคพิษสุนัขบ้าได้เช่นเดียวกัน และเมื่อแสดงอาการแล้วจะเสียชีวิตทุกราย เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อในระบบประสาท และในปัจจุบันยังไม่มียาที่ใช้ในการรักษา มีเพียงการป้องกันโรคโดยการฉีดวัคซีนป้องกันเท่านั้น โดยเมื่อประมาณ 130 ปีก่อน Louis Pasteur ได้มีการคิดค้นและใช้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นครั้งแรก และมีการใช้กันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังคงเป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในการป้องกันทั้งก่อนและหลังการสัมผัสโรค และยังสามารถช่วยชีวิตทั้งคนและสัตว์ รวมทั้งยังเป็นการควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งชื่อของโรคทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าโรคนี้เกิดขึ้นในสุนัขเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วโรคนี้สามารถเกิดได้กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น แมว ลิง ค่างควา วัว ม้า สุนัข ฯลฯ โดยสัตว์รังโรค (reservoir) ได้แก่ สุนัข ซึ่งเป็นสัตว์ที่นำโรคนี้ติดต่อสู่คนมากที่สุด รองลงมา คือ แมว ซึ่งโรคพิษสุนัขบ้าสามารถพบได้ตลอดทั้งปี ไม่เพียงเฉพาะในฤดูร้อนเท่านั้น

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย พบผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ามากที่สุดในปี พ.ศ. 2523 จำนวน 370 ราย หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยพบผู้ป่วยน้อยกว่า 10 รายต่อปี โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558 พบผู้ป่วยและเสียชีวิตจำนวน 8, 4, 7, 6 และ 5 รายตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มขึ้นเป็น 14 ราย ซึ่งพบว่ามีผู้ป่วยในรอบ 8 ปีที่ผ่านมา และลดลงเหลือ 11 รายในปี พ.ศ. 2560 และโดยประชากรที่เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 15 ปี และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนค่อนข้างต่ำ และจากรายงานสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าล่าสุดในปี พ.ศ. 2561 จำนวนผู้เสียชีวิต เพิ่มขึ้นเป็น 17 ราย ซึ่งพบว่า มากที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา

จากรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า ปี พ.ศ. 2561 ของโรงพยาบาลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลผู้สัมผัสโรคที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล พบว่า มีผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน 913 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.98 และ

Version 1.0 วันที่ 09/03/63

เพศชายร้อยละ 45.02 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 56-65 ปี ร้อยละ 15.88 รองลงมา คือ อายุ 1-5 ปี ร้อยละ 14.68 โดยสัตว์นำโรคส่วนใหญ่ คือ สุนัข ร้อยละ 66.16 รองลงมา คือ แมว ร้อยละ 32.42 เป็นสัตว์ที่มีเจ้าของร้อยละ 89.81 ไม่มีเจ้าของร้อยละ 6.02 และส่วนใหญ่ไม่มีการล้างแผลก่อนมาโรงพยาบาล ร้อยละ 44.80 และไม่ได้ใส่ยาฆ่าเชื้อก่อนมาพบแพทย์ ร้อยละ 81.38 ซึ่งผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้ามีความเสี่ยงที่จะติดโรคพิษสุนัขบ้าได้ หากมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง และยังมีผู้ที่สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล ซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้

พื้นที่ตำบลพุดซา อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบจำนวน 28 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 5,272 หลังคาเรือน ประชากร จำนวน 13,670 คน ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เนินเขา และพื้นที่ราบบางส่วน โดยสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือภูเขาสูง ร้อยละ 55.15 ที่ราบและเนินน้ำท่วมไม่ถึง ร้อยละ 42.47 และพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง ร้อยละ 2.38 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 90 และมีการเลี้ยงสุนัขและแมวเกือบทุกหลังคาเรือน ตำบลพุดซาได้มีการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ได้แก่ การสำรวจและขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยมีการประสานงานกับหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวที่ตนเลี้ยง โดยการขึ้นทะเบียนจะไม่มีค่าธรรมเนียมใดๆทั้งสิ้น ซึ่งจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง มีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวเพียง 1,942 ตัว จากจำนวนสุนัขและแมวที่ทางเจ้าหน้าที่สำรวจ จำนวน 3,350 ตัว คิดเป็นร้อยละ 57.97 เท่านั้น จำนวน 944 หลังคาเรือน จากจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 5,272 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.85 และยังคงมีสุนัขและแมวอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงต่ำกว่าเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ยุทธศาสตร์ที่ 4 และข้อมูลอาจยังมีการสำรวจไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน และมีการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยมีการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ไปแล้วทั้งสิ้น 1,942 ตัว จากจำนวนสุนัขและแมวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่ 3,350 ตัว คิดเป็นร้อยละ 57.97 ซึ่งการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์นั้น เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และหากสุนัขและแมวในพื้นที่ที่ได้รับการฉีดวัคซีน อย่างน้อยร้อยละ 82 จึงจะสามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ได้ ซึ่งการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ถือว่าต่ำกว่ามาตรฐาน และถือว่ายังไม่สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในเขตพื้นที่ได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์ ตำบลพุดซา อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์ ตำบลพุดซา อำเภอชนแดน จังหวัด

เพชรบูรณ์

ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย คือ ประชาชนที่เป็นเจ้าของสัตว์ จำนวน 302 คน

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หลังจากท่านให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะขอให้ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยตอบแบบสอบถาม ซึ่งใช้เวลาประมาณคนละ 30 นาที

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านให้ข้อมูลตามความเป็นจริงอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งให้ผู้ทำวิจัยทราบหากเกิดความไม่สบายใจระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อยุติการสัมภาษณ์และดำเนินกิจกรรมทันที

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่ท่านอาจได้รับจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้คือ ท่านอาจต้องเสียเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม อาจเกิดความไม่สะดวกต่อการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่สบายใจในการตอบคำถาม หรือ คำถามบางคำถามอาจกระทบกระเทือนจิตใจของ

ท่าน และในระหว่างที่ท่านอยู่ในโครงการวิจัย กรุณาแจ้งผู้ทำวิจัยในกรณีที่เกิดความไม่สะดวก สบายใจต่อการตอบคำถาม ขอให้ท่านรายงานให้ผู้ทำวิจัยทราบโดยเร็ว และท่านสามารถขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลา

ความเสี่ยงที่ไม่ทราบแน่นอน

หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา

หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ๆ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัย ผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่านตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไปหรือจะขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะแนะนำถึงแนวทางการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้อาจจะทำให้ท่านมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าที่ดีขึ้น หรืออาจจะลดความเสี่ยงในการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าได้ แต่ไม่ได้รับรองว่าสุขภาพของท่านจะต้องดีขึ้นหรือความรุนแรงของโรคจะลดลงอย่างแน่นอน และนอกจากนี้การให้ข้อมูลของท่านจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านปฏิบัติตามดังนี้

- ขอให้ท่านให้ข้อมูลแก่ผู้ทำวิจัยด้วยความสัตย์จริง
- ขอให้ท่านแจ้งให้ผู้ทำวิจัยทราบความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านร่วมในโครงการวิจัย

ค่าตอบแทนสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย

ท่านจะไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมในการวิจัยและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ในการให้ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แต่ท่านจะได้รับคำแนะนำทางด้านการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาด้านโรคพิษสุนัขบ้า

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา การขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัยจะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้ทำวิจัยอาจถอนท่านออกจากโครงการวิจัย เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของท่าน หรือในกรณีดังต่อไปนี้

- ท่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัย

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลที่สามารถนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำตัวของท่านในโครงการวิจัย ส่วนข้อมูลในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์จะถูกจัดเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้วิจัยซึ่งมีรหัสในการเข้าถึงข้อมูล โดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี หลังการวิจัยสิ้นสุด จากการลงนามยินยอมของท่าน ผู้ทำวิจัย และผู้สนับสนุนการวิจัยสามารถเข้าไปตรวจสอบบันทึกข้อมูลทางการแพทย์ของท่านได้แม้จะสิ้นสุดโครงการวิจัยแล้วก็ตาม หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้งหรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ นางสาวพริดา ภูมิ เลขที่ 262/1 หมู่ 12 ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ 67150 โทร 0997357773

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

Version 1.0 วันที่ 09/03/63

สิทธิของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายเกี่ยวกับระเบียบวิธีการของการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
5. ท่านจะได้รับการเปิดเผยถึงประโยชน์และความเสี่ยงที่ท่านอาจได้รับ
6. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
8. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารใบยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
9. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หรือการหลอกลวง

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร กองวิจัยและนวัตกรรม ชั้น 3 อาคารเอกาทรดมมหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 หมายเลขโทรศัพท์ 055968642 หมายเลขโทรสาร 055968637 ในเวลาราชการ หรือ e-mail : NU-IRB@nu.ac.th

ขอขอบคุณในการร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

.....

AF 05-10/4.0

 Naresuan University Institutional Review Board	หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย สำหรับอาสาสมัครในโครงการวิจัย (Informed Consent Form)
---	--

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการบริโภคสุราของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

วันที่ทำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

ที่อยู่.....ได้อ่านรายละเอียดจากเอกสาร
ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยที่แนบมาฉบับวันที่..... และข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดย
สมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยที่ข้าพเจ้าได้ลงนาม และ วันที่ พร้อมด้วยเอกสาร
ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้งนี้ก่อนที่ข้าพเจ้าจะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัย
วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระยะเวลาของการทำวิจัย วิธีการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ข้าพเจ้ามี
เวลาและโอกาสเพียงพอในการซักถามข้อสงสัยจนมีความเข้าใจอย่างถี่ถ้วนแล้ว โดยผู้วิจัยได้ตอบคำถามต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจไม่
ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผล และการบอกเลิกการเข้าร่วม
การวิจัยนี้ จะไม่มีผลต่อสิทธิอื่น ๆ ที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะเมื่อได้รับการยินยอมจากข้าพเจ้า
เท่านั้น คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ อาจได้รับอนุญาตให้เข้ามาตรวจสอบและประมวลผลข้อมูลของข้าพเจ้า ทั้งนี้
จะต้องกระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเท่านั้น

ผู้วิจัยรับรองว่าจะไม่มีการเก็บข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม หลังจากข้าพเจ้าขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยและต้องการให้
ทำลายเอกสารที่ใช้ตรวจสอบทั้งหมดที่สามารถสืบค้นถึงตัวข้าพเจ้าได้

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะตรวจสอบหรือแก้ไขข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าและสามารถยกเลิกการให้สิทธิในการ
ใช้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าได้ โดยต้องแจ้งให้ผู้วิจัยรับทราบ

ข้าพเจ้าได้ตระหนักว่าข้อมูลในการวิจัยของข้าพเจ้าที่ไม่มีการเปิดเผยชื่อ จะผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การเก็บข้อมูล
การบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกและในคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบ การวิเคราะห์ และการรายงานข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทาง
วิชาการ เท่านั้น

ข้าพเจ้าได้อ่านหรือรับทราบข้อความข้างต้นและมีความเข้าใจดีทุกประการแล้ว ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความเต็มใจ
จึงได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้

.....ลงนามผู้ให้ความยินยอม
(.....) ชื่อผู้ยินยอมตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

Version 1.0 วันที่ 09/03/63

ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย หรืออาการไม่พึงประสงค์หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ให้ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยตามนามข้างต้นได้ทราบและมีความเข้าใจดีแล้ว พร้อมลงนามลงในเอกสารแสดงความยินยอมด้วยความเต็มใจ

.....ลงนามผู้ทำวิจัย
(นางสาวพริตตา ภูมิ) ชื่อผู้ทำวิจัย ตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

.....ลงนามพยาน
(.....) ชื่อพยาน ตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

แบบสอบถามลำดับที่.....

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัย เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุดบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 25 ข้อ

ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปประกอบการวางแผนในการแก้ไขปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า จะไม่มีผลกระทบต่ตัวท่าน และองค์กรแต่อย่างใด และขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

นางสาวพุดตา ภูมิ

นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ตำบลพุทธบาท
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์และให้ตรง
ตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา☐ ประถมศึกษา☐ มัธยมศึกษา☐ อนุปริญญา/เทียบเท่า☐ ปริญญาตรี/เทียบเท่า☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ เกษตรกร☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ☐ พนักงานบริษัทเอกชน☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว☐ รับจ้างทั่วไป☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. สถานภาพสมรส

☐ โสด☐ สมรส/คู่☐ หม้าย☐ หย่าร้าง☐ แยกกันอยู่☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (ทุกคนรวมกัน) จำนวน.....บาท

7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน.....คน

8. สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย

☐ ภูเขาสูง☐ เนินเขา☐ ที่ราบ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

Approval
NU-IRB
1 เม.ย. 2563

9. ประสิทธิภาพการถูกสุนัขหรือแมวกัด (ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

9.1 ท่านเคยถูกสุนัขหรือแมวกัดหรือไม่

☐ ไม่เคย (ไปข้อ 10)

☐ เคย จำนวน.....ครั้ง

9.2 ชนิดของสัตว์ที่กัด

☐ สุนัข

☐ แมว

9.3 สุนัขหรือแมวที่กัด มาจากแหล่งใด

☐ สัตว์เลี้ยงในบ้าน

☐ สัตว์เลี้ยงบ้านอื่น

☐ สัตว์จรจัด/ไม่ทราบที่มา

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

9.4 สาเหตุที่ถูกสัตว์กัด

☐ พยายามแยกสัตว์ที่กำลังต่อสู้กัน

☐ เข้าใกล้สัตว์แม่ลูกอ่อน

☐ รบกวนสัตว์ขณะกินอาหาร

☐ รังแก หรือทำให้เจ็บ

☐ ไม่มีสาเหตุ

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

9.5 ตำแหน่งที่ถูกกัด

☐ ขา หรือเท้า

☐ แขน หรือมือ

☐ ใบหน้า

☐ ศีรษะ

☐ ลำตัว

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

10. ประสิทธิภาพการถูกสุนัขหรือแมวข่วน (ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

10.1 ท่านเคยถูกสุนัขหรือแมวข่วนหรือไม่

☐ ไม่เคย (ไปข้อ 11)

☐ เคย จำนวน.....ครั้ง

10.2 ชนิดของสัตว์ที่ข่วน

☐ สุนัข

☐ แมว

10.3 สุนัขหรือแมวที่ข่วน มาจากแหล่งใด

☐ สัตว์เลี้ยงในบ้าน

☐ สัตว์เลี้ยงบ้านอื่น

☐ สัตว์จรจัด/ไม่ทราบที่มา

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

10.4 สาเหตุที่ถูกสัตว์ข่วน

- ☐ พยายามแยกสัตว์ที่กำลังต่อสู้กัน
- ☐ เข้าใกล้สัตว์แม่ลูกอ่อน
- ☐ รบกวนสัตว์ขณะกินอาหาร
- ☐ รังแก หรือทำให้เจ็บ
- ☐ ไม่มีสาเหตุ
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

10.5 ตำแหน่งที่ถูกข่วน

- ☐ ขา หรือเท้า ☐ แขน หรือมือ
- ☐ ใบหน้า ☐ ศีรษะ
- ☐ ลำตัว ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

11. ประสบการณ์การถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่มีบาดแผล (ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

11.1 ท่านเคยถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่มีบาดแผลหรือไม่

- ☐ ไม่เคย (ไปข้อ 12)
- ☐ เคย จำนวน.....ครั้ง

11.2 ชนิดของสัตว์ที่เลียบริเวณที่มีบาดแผล

- ☐ สุนัข ☐ แมว

11.3 สุนัขหรือแมวที่เลียบริเวณที่มีบาดแผล มาจากแหล่งใด

- ☐ สัตว์เลี้ยงในบ้าน ☐ สัตว์เลี้ยงบ้านอื่น
- ☐ สัตว์จรจัด/ไม่ทราบที่มา ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

11.4 สาเหตุที่ถูกสัตว์เลียบริเวณที่มีบาดแผล

- ☐ พยายามแยกสัตว์ที่กำลังต่อสู้กัน
- ☐ เข้าใกล้สัตว์แม่ลูกอ่อน
- ☐ รบกวนสัตว์ขณะกินอาหาร
- ☐ รังแก หรือทำให้เจ็บ
- ☐ ไม่มีสาเหตุ
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

11.5 ตำแหน่งที่ถูกเลียบริเวณที่มีบาดแผล

☐ ขา หรือเท้า	☐ แขน หรือมือ
☐ ใบหน้า	☐ ศีรษะ
☐ ลำตัว	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

12. การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

12.1 ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

☐ เคยได้รับ (ไปข้อ 12.2)	☐ ไม่เคยได้รับ

12.2. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	☐ ผู้นำหมู่บ้าน
☐ เพื่อนบ้าน	☐ วิทยุ/โทรทัศน์
☐ หนังสือพิมพ์	☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ส่วนที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงสุนัขและแมว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์และให้ตรงตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง

1.1 ท่านได้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงหรือไม่

☐ ขึ้นทะเบียน (ไปข้อ 1.2) ☐ ไม่ได้ขึ้นทะเบียน (ไปข้อ 2)

1.2 หากมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง มีการขึ้นทะเบียนโดยผู้ใด

☐ ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง ☐ ขึ้นทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้นำหมู่บ้าน

1.3 หากมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง มีการขึ้นทะเบียนครบทุกตัวหรือไม่

☐ ครบทุกตัว ☐ ไม่ครบทุกตัว

2. ประเภทของสัตว์เลี้ยง

☐ สุนัข ☐ แมว

3. ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัขหรือแมว.....ปี

4. จำนวนสุนัขหรือแมวที่เลี้ยง

☐ สุนัข จำนวน.....ตัว (โปรดระบุ)

☐ แมว จำนวน.....ตัว (โปรดระบุ)

5. วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขหรือแมว

☐ เฝ้าบ้าน

☐ ใช้งาน เช่น จับหนู ล่าสัตว์

☐ เพลิดเพลิน, เป็นเพื่อน, น่ารัก

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. วิธีการได้มาของสัตว์เลี้ยง

☐ ขอมมาเลี้ยง

☐ ซื้อมาเลี้ยง

☐ มีคนเอามาปล่อย

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. วิธีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว

☐ เลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา

☐ เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่ตลอดเวลา (ขังตลอดเวลา)

☐ เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา (ปล่อยเป็นบางเวลา)

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

8. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยง

8.1 สัตว์เลี้ยงของท่านมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

☐ ใช่ (ไปข้อ 8.2)

☐ ไม่ใช่ (ไปข้อ 8.6)

8.2 สัตว์เลี้ยงของท่านมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครบทุกตัวหรือไม่

☐ ครบทุกตัว (ไปข้อ 8.4)

☐ ไม่ครบทุกตัว (ไปข้อ 8.3)

8.3 หากมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ครบทุกตัวเนื่องจาก

☐ อายุไม่ถึงหรืออายุมาก ☐ จับไม่ได้

☐ วัคซีนไม่เพียงพอ

☐ สัตว์เลี้ยงตัวดังกล่าวไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

8.4 สัตว์เลี้ยงของท่านมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครบทุกปีหรือไม่

☐ ครบทุกปี

☐ ไม่ครบทุกปี (ไปข้อ 8.5)

8.5 สัตว์เลี้ยงของท่านมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แต่ไม่ครบทุกปี เพราะ

☐ ระยะทางไกล

☐ ลี้ภัย

☐ ค่าใช้จ่ายสูง

☐ ไม่มีความจำเป็น

☐ ไม่มีเวลา

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

8.6 สัตว์เลี้ยงของท่านไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเลย เพราะ

☐ ระยะทางไกล

☐ ลี้ภัย

☐ ค่าใช้จ่ายสูง

☐ ไม่มีความจำเป็น

☐ ระยะเวลา/ไม่มีเวลา

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

8.7 สัตว์เลี้ยงของท่านได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโดยวิธีใด

☐ ซื้อมาฉีดเอง

☐ นำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนที่สถานบริการของเอกชน

☐ นำสัตว์เลี้ยงรับวัคซีนที่สถานบริการของรัฐ

☐ รอรับบริการจากเจ้าหน้าที่มาที่บ้าน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของท่าน (ตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน		
2. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสามารถฉีดได้ทั้งก่อนและหลังการถูกสัตว์กัด		
3. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง		
4. การนำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทุกปี บิลละ 1 ครั้ง เป็นการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง		
5. การล้างแผลด้วยน้ำสะอาดหลายๆครั้งหลังถูกสัตว์กัด สามารถลดจำนวนเชื้อลงโรคได้ และสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้โดยไม่ต้องไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีน		
6. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดเฉพาะในฤดูร้อนเท่านั้น		
7. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เพียง 1 ครั้ง สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ได้ตลอดชีวิต		
8. ลูกสุนัขอายุน้อยกว่า 3 เดือน ไม่สามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้		
9. เมื่อท่านป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว สามารถรักษาให้หายขาดได้		
10. หากท่านถูกสุนัขหรือแมวที่ท่านเลี้ยงไว้กัด ท่านจะไม่มีโอกาสเป็นโรคพิษสุนัขบ้า แม้สัตว์ตัวนั้นยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า		
11. เมื่อถูกสุนัขหรือแมวจรจัดกัดไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ เนื่องจากไม่สามารถติดโรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์ตัวนั้นได้		
12. การใช้รองเท้าหรือฟาดบริเวณบาดแผลที่ถูกสุนัขกัด จะสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้		
13. การถูกสุนัขหรือแมวกัดเป็นแผลตื้นๆ ไม่มีเลือดออก ไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า		
14. เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าสามารถแพร่จากสัตว์สู่คนได้โดยผ่านทาง		

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
น้ำลาย		
15. สุนัขหรือแมวที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะมีลักษณะนิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น จากเคยขี้เล่น กลายเป็นดุร้าย		

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ส่วนที่ 4 การรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของท่าน

(ตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของตนเองมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกตนเองหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า					
1. ท่านมีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					
2. ถ้าท่านถูกสุนัขหรือแมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดหรือข่วนเป็นแผลถลอกเพียงเล็กน้อย จะทำให้ท่านมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้					
3. การไม่นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง จะทำให้สัตว์เลี้ยงของท่านมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า					
4. การดูแลร่างกายให้แข็งแรงจะทำให้ไม่ติดโรคพิษสุนัขบ้า แม้จะถูกสุนัขหรือแมวที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผลก็ตาม					
5. สุนัขหรือแมวที่มีการเลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลาหรือซึ่งเป็นบางเวลา ไม่มีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์อื่นได้					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. สัตว์เลี้ยงของท่านมีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					
7. หากท่านได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเพียง 1 เข็ม จะทำให้ท่านไม่มีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ไปตลอดชีวิต แม้จะถูกสัตว์จรจัดกัดก็ตาม					
8. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดได้ในสัตว์จรจัดหรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเจ้าของเท่านั้น					
9. การถูกสุนัขหรือแมวเลียบริเวณที่ไม่บาดเจ็บ ไม่สามารถติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					
10. การถูกสัตว์เลี้ยงในบ้านกัด ข่วนหรือเลียบริเวณบาดเจ็บ ไม่สามารถทำให้ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้					
การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า					
11. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะทำให้เสียชีวิตทุกราย					
12. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วทำให้มีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคอื่นๆตามมา					
13. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วจะทำให้คนเกิดความทุกข์และทรมานทางด้านร่างกาย เช่น เจ็บปวดอย่างรุนแรงก่อนจะเสียชีวิต					
14. โรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเป็นแล้วทำให้เกิดความพิการหลังหายจากโรคได้ เช่น พิการทางสมอง					
15. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วไม่					

Approval
ม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
สามารถรักษาให้หายขาดได้					
16. สุนัขหรือแมวที่ติดเชื้อโรคพิษสุนัข บ้าจะทำให้เกิดความพิการได้					
17. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเป็น จำนวนมาก					
18. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วจะ ทำให้คนเกิดความทุกข์และทรมาน ทางด้านจิตใจ เช่น อับอาย ท้อแท้					
19. เมื่อป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วจะ ทำให้มีอาการทางระบบประสาท เช่น คลุ้มคลั่ง กระสับกระส่าย					
20. เมื่อในชุมชนมีสัตว์ที่ป่วยเป็นโรค พิษสุนัขบ้าแล้ว มีโอกาสที่จะมีสัตว์ตัว อื่นป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าตามมาได้ ทำให้จำนวนสัตว์ในชุมชนลดลง					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ส่วนที่ 5 ความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคาดหวังในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของท่าน (ตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

5.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในประสิทธิผลในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของตนเองมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกตนเองหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด หลังถูกสุนัขหรือแมวกัด สามารถป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าได้					
2. การไปรับวัคซีนตามนัดของแพทย์ ทุกครั้ง จะทำให้ไม่ต้องกลัวว่าจะป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า					
3. การหลีกเลี่ยงการสัมผัส เข้าใกล้ สุนัขหรือแมวจรจัด จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า					
4. การปฏิบัติตามคำแนะนำในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทำให้เสียเวลา และเสียเงินเกินความจำเป็น					
5. การไม่ทำให้ตนเองอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการถูกสัตว์กัด สามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ เช่น ไม่ทำให้สัตว์เจ็บ					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ไมโท หรือพยายามแยกสัตว์ที่กำลังกัดกัน					
6. การล้างแผลด้วยน้ำสบู่ และน้ำสะอาดหลายๆครั้งหลังถูกสัตว์กัด สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					
7. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยงสามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ทั้งในคนและในสัตว์					
8. การไม่ปล่อยให้เด็กเล่นกับสุนัขหรือแมวตามลำพัง สามารถลดความเสี่ยงต่อการถูกสัตว์กัดและการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					
9. การไปพบแพทย์หลังถูกสัตว์กัดทันทีที่สามารถป้องกันให้ไม่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้					
10. การคุมกำเนิดให้กับสัตว์สามารถลดจำนวนสัตว์และลดความเสี่ยงในการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ปฏิบัติได้แน่นอน	หมายถึง	เชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้อย่างแน่นอน
ปฏิบัติได้	หมายถึง	เชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าสามารถปฏิบัติได้
ไม่สามารถปฏิบัติได้	หมายถึง	เชื่อว่าไม่สามารถปฏิบัติได้
ไม่สามารถปฏิบัติได้แน่นอน	หมายถึง	เชื่อว่าไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างแน่นอน

ข้อความ	ปฏิบัติได้ แน่นอน	ปฏิบัติได้	ไม่แน่ใจ	ไม่สามารถ ปฏิบัติได้	ไม่สามารถ ปฏิบัติได้ แน่นอน
1. ท่านเชื่อมั่นว่าตนเองจะปฏิบัติตนใน การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้แม้มี อุปสรรคต่างๆ					
2. ท่านเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถ ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้					
3. ท่านเชื่อมั่นว่าท่านสามารถหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่อาจเสี่ยงต่อการถูกสัตว์กัด ได้ เช่น ไม่พยายามแยกสัตว์ที่กำลังกัด กันอยู่					
4. ท่านเชื่อมั่นว่าเมื่อท่านถูกสัตว์กัด ช่วน หรือเลียบริเวณบาดแผลแล้วท่าน จะสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำในการ ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างถูกต้อง					
5. ท่านเชื่อมั่นว่าหลังจากถูกสัตว์กัด ท่านจะสามารถไปรับการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ครบตาม กำหนดอย่างแน่นอน					
6. ท่านเชื่อมั่นว่าท่านสามารถบอกให้ บุตรหลานของท่านหลีกเลี่ยงจากการ ถูกสัตว์กัดได้					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	ปฏิบัติได้ แน่นอน	ปฏิบัติได้	ไม่แน่ใจ	ไม่สามารถ ปฏิบัติได้	ไม่สามารถ ปฏิบัติได้ แน่นอน
7. ท่านเชื่อมั่นว่าท่านสามารถดูแลคน ในครอบครัวให้ไม่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัข บ้าได้					
8. ท่านเชื่อมั่นว่าท่านสามารถนำสัตว์ เลี้ยงของท่านไปรับวัคซีนป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าได้ทุกปีอย่างต่อเนื่อง					
9. ท่านเชื่อมั่นว่าหากบุคคลใน ครอบครัวของท่านถูกสัตว์กัด ท่าน สามารถอธิบายการปฏิบัติตนเพื่อ ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างถูกต้อง					
10. ท่านเชื่อมั่นว่าหลังถูกสัตว์กัดท่าน สามารถกักขังสัตว์ไว้ดูอาการอย่างน้อย 10 วันได้					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของท่าน (ตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

ท่านเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน เลียบบริเวณที่มีบาดแผลหรือไม่

☐ ไม่เคย (ไปข้อ 6.1)

☐ เคย (ไปข้อ 6.1 และ 6.2)

6.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยและไม่เคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน เลียบบริเวณที่มีบาดแผล) โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง หรือปฏิบัติทุกวัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง หรือปฏิบัติ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	หมายถึง	มากกว่า 1 สัปดาห์ ปฏิบัติ 1 ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
1. ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างเคร่งครัด					
2. ท่านปล่อยให้เด็กและผู้สูงอายุให้เล่นกับสุนัขหรือแมวตามลำพัง					
3. ท่านรังแก หรือทำให้สัตว์เจ็บ ไม่ไหว และตกใจ					
4. ท่านเข้าใกล้ หรือสัมผัสกับสัตว์จรจัด หรือสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติ					
5. ท่านจับหรือสัมผัสกับสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติ					
6. ท่านมีการอ่านบทความ เอกสาร โทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ต เรื่องการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มเติม					

Approval
1 เม.ย. 2563 NU-IRB

ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
7. ท่านพยายามแยกสัตว์ออกจากกันเมื่อเห็นสัตว์กำลังกัดกัน					
8. ท่านมีการควบคุมจำนวนสุนัขหรือแมวภายในบ้านโดยการทำหมันหรือฉีดยาคุมกำเนิดอย่างต่อเนื่องตามเวลานัดหมาย					
9. ท่านนำสัตว์ป่า หรือสุนัขและแมวจรจัด หรือสัตว์ที่ไม่ทราบประวัติมาเลี้ยงภายในบ้าน					
10. ท่านมีการแนะนำบุคคลในครอบครัวให้อยู่ห่างจากสุนัขหรือแมวจรจัด					
11. ท่านนำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ครั้งแรกเมื่ออายุครบ 3 เดือน					
12. ท่านหยิบภาชนะใส่อาหารของสัตว์ขณะที่สัตว์กำลังกินอาหาร					
13. เมื่อท่านพบเห็นสุนัขหรือแมวที่สงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ท่านจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบทันที					
14. หากท่านมีการเก็บสุนัขหรือแมวมาเลี้ยง ท่านรีบพาสุนัขหรือแมวตัวนั้นๆ ไปพบสัตวแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทันทีและตามนัดทุกครั้ง					
15. ท่านคลุกคลีกับสุนัขหรือแมวที่ไม่มีเจ้าของ					

Approval
 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

6.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (กรณีเคยถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน เลียบริเวณที่มีบาดแผล) โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง หรือปฏิบัติทุกวัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง หรือปฏิบัติ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	หมายถึง	มากกว่า 1 สัปดาห์ ปฏิบัติ 1 ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
1. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีบาดแผล ท่านล้างแผลด้วย น้ำสะอาดหรือน้ำสบู่หลายๆครั้ง					
2. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีบาดแผล ท่านใส่ยาฆ่าเชื้อที่ บริเวณบาดแผล					
3. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีบาดแผล ท่านไปรับวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่โรงพยาบาล ครบตามกำหนด					
4. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ท่านกักขังสัตว์ ไว้ดูอาการอย่างน้อย 10 วัน					
5. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีบาดแผล ท่าน ไปพบแพทย์ เพื่อรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทันที					
6. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ท่านมีการฆ่า สัตว์ตัวนั้นทิ้ง					
7. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ท่านมีการตัด หัวสัตว์ตัวนั้นๆส่งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
เพื่อพิสูจน์หาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า					
8. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ท่านนำเนื้อสัตว์ตัวนั้นมารับประทาน เช่น นม เนืksen มารับประทาน					
9. หลังถูกสัตว์เลี้ยงกัด ท่านมีการนำร่องเท้ามาตบหรือตีบริเวณบาดแผล เพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า					
10. หลังจากถูกสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงของท่านกัด ท่านจดจำลักษณะและสังเกตอาการของสัตว์ที่กัด รวมทั้งติดตามสืบหาเจ้าของสัตว์ตัวนั้น เพื่อซักถามประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และที่มาของสัตว์					

Approval
1 เม.ย. 2563 **NU-IRB**

ข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

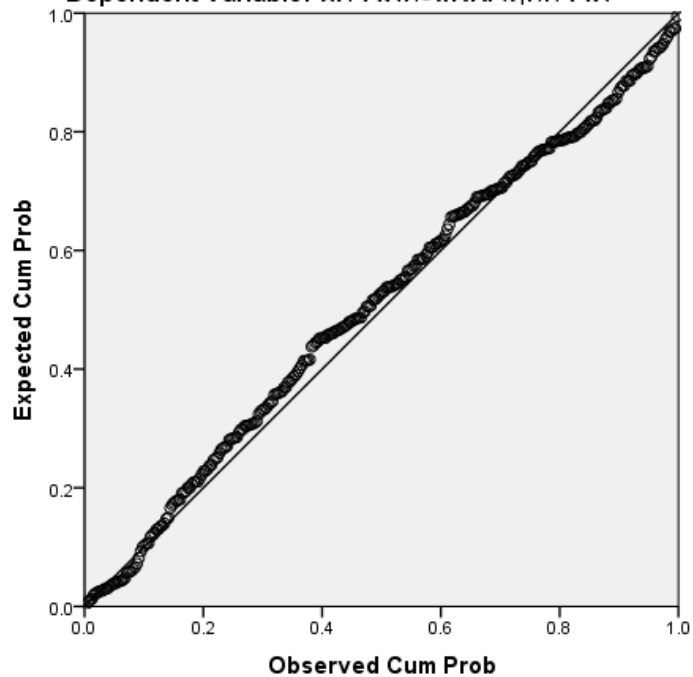
ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งและหน่วยงาน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา
1	รศ.ดร.ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์	อาจารย์ (ผู้มีความรู้ ความสามารถพิเศษ) ประจำคณะสาธารณสุข ศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร	- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาสุข ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ - วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล - ประ.ด. สาขาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล - Post-doc Population & Reproductive Health School of Public Health, Johns Hopkins University
2	ผศ.ดร.อาจันต์ สงทับ	อาจารย์ประจำ คณะ สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	- สศ.บ. สาขาสารณสุข ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช - M.Sc. Epidemiology Prince of Songkla University - Ph.D. in Tropical Medicine Epidemiology Mahidol University
3	นายณพพร พันธานนท์	ปศุสัตว์อำเภอชนแดน อาวุโส	- เกษตรศาสตรบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น

1. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

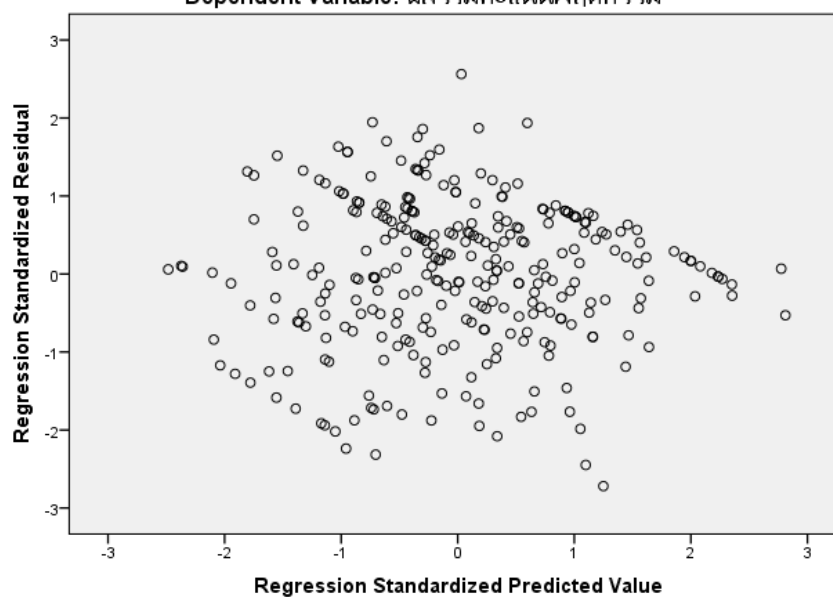
Dependent Variable: ผลรวมคะแนนพฤติกรรม

2. ค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ (Homoscedasticity)

Scatterplot

Dependent Variable: ผลรวมคะแนนพฤติกรรม

3. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระต่อกันไม่มีความสัมพันธ์ภายในตนเอง (Autocorrelation)

Model Summary^p

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.322 ^a	.103	.100	8.502	1.937
2	.405 ^b	.164	.159	8.223	
3	.462 ^c	.241	.206	7.988	
4	.503 ^d	.253	.243	7.801	
5	.540 ^e	.292	.280	7.609	
6	.574 ^f	.329	.316	7.416	
7	.591 ^g	.349	.333	7.319	
8	.605 ^h	.366	.349	7.233	
9	.619 ⁱ	.383	.364	7.148	
10	.629 ^j	.395	.374	7.091	
11	.636 ^k	.404	.382	7.049	
12	.647 ^l	.419	.395	6.974	
13	.655 ^m	.428	.403	6.928	
14	.651 ⁿ	.424	.400	6.944	
15	.657 ^o	.432	.406	6.907	

- a. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้
- b. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้, นำไปฉีดที่สถานบริการของรัฐ
- c. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้, นำไปฉีดที่สถานบริการของรัฐ, รอรับบริการที่บ้าน
- d. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้, นำไปฉีดที่สถานบริการของรัฐ, รอรับบริการที่บ้าน, มีคนเอามาปล่อย
- e. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้, นำไปฉีดที่สถานบริการของรัฐ, รอรับบริการที่บ้าน, มีคนเอามาปล่อย, ผลรวมคะแนนความคาดหวังในความสามารถของตนเอง

ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง, ผลรวมคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยง, รายได้, หนังสือพิมพ์, ซื้อมา
เลี้ยง, เคยได้รับข้อมูลข่าวสารโรคพิษสุนัขบ้า, วิทยุ/โทรทัศน์, หย่าร้าง

o. Predictors: (Constant), ผลรวมคะแนนความรู้, นำไปฉีดที่สถานบริการของรัฐ, รorรับ
บริการที่บ้าน, มีคนเอามาปล่อย, ผลรวมคะแนนความคาดหวังในความสามารถของตนเอง,
ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง, ผลรวมคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยง, รายได้, หนังสือพิมพ์, ซื้อมา
เลี้ยง, เคยได้รับข้อมูลข่าวสารโรคพิษสุนัขบ้า, วิทยุ/โทรทัศน์, หย่าร้าง, รับจ้างทั่วไป

p. Dependent Variable: ผลรวมคะแนนพฤติกรรม

4. ค่าเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0 ($E(e) = 0$)

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig.(2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence interval of the Difference	
					Lower	Upper
Unstandardized Residual	.000	.301	1.000	.00000000	-.7466280	.7466280

5. ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) มากเกินไป

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	sig	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1. (Constant)	15.094	7.233		2.087	.038		
เพศ	.554	.945	.030	.586	.558	.791	1.264
อายุ	.015	.055	.018	.279	.781	.474	2.109
ระดับการศึกษา	.521	.628	.054	.829	.408	.497	2.011
อาชีพ	-.410	.242	-.086	-1.696	.091	.802	1.247
สถานภาพสมรส	.352	.693	.027	.508	.612	.729	1.371
รายได้	6.868E-5	.000	.153	2.956	.003	.779	1.284
จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว	.039	.291	.007	.134	.893	.778	1.286
อาศัยอยู่บนที่ราบ	-.707	1.008	-.036	-.702	.484	.766	1.306
เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร โรคพิษสุนัขบ้า	3.106	1.962	.101	1.583	.115	.513	1.951

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	sig	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	.648	.981	.036	.661	.509	.960	1.449
ผู้นำหมู่บ้าน	.452	10057	.025	.427	.670	.617	1.621
เพื่อนบ้าน	.223	2.068	.006	.108	.914	.627	1.594
วิทยุ/โทรทัศน์	-2.395	1.051	-.133	-2.279	.024	.609	1.643
หนังสือพิมพ์	4.036	2.204	.107	1.831	.068	.610	1.640
อื่นๆ	-1.311	2.448	-.030	-.536	.593	.672	1.487
ขึ้นทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่/ผู้นำ	3.272	.906	.182	3.611	.000	.818	1.223
ขึ้นทะเบียนครบทุกตัวหรือไม่	-.301	1.561	-.009	-.192	.848	.897	1.115
ประเภทของสัตว์เลี้ยง	1.074	.622	.111	1.727	.085	.504	1.984
ระยะเวลาที่เลี้ยงสุนัข/แมว	.128	.108	.061	1.178	.240	.766	1.306
จำนวนสุนัข	-.066	.273	-.013	-.241	.810	.700	1.429
จำนวนแมว	-.147	.246	-.038	-.596	.552	.515	1.943
เฝ้าบ้าน	1.255	1.387	.056	.905	.366	.549	1.821
ใช้งาน เช่น จับหนู ล่าสัตว์	-.745	1.062	-.041	-.701	.484	.593	1.686
เพเล็คเพลิน,เป็นเพื่อน,น่ารัก	-.050	1.035	-.003	-.048	.962	.626	1.598
ขอมาล้าง	-1.371	1.301	-.068	-1.054	.293	.500	2.001
ซื้อมาเลี้ยง	3.335	1.995	.099	1.672	.096	.593	1.687
มีคนเอามาปล่อย	-4.251	1.188	-.234	-3.580	.000	.484	2.066
ได้มาวิธีอื่นๆ	-2.777	2.442	-.065	-1.137	.257	.629	1.589
เลี้ยงแบบปล่อย	.286	2.122	.010	.135	.893	.412	2.427
ตลอดเวลา							
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่ตลอดเวลา	.493	3.176	.008	.155	.877	.727	1.376
เลี้ยงแบบจำกัดพื้นที่บางเวลา	1.545	1.802	.063	.857	.392	.382	2.615
ซื้อมาฉีดยาเอง	-1.499	1.343	-.068	-1.116	.265	.564	1.773
นำไปฉีดที่สถานบริการเอกชน	-2.663	3.318	-.042	-.802	.423	.774	1.292
นำไปฉีดที่สถานบริการรัฐ	8.134	1.910	.236	4.260	.000	.674	1.484
รอรับบริการที่บ้าน	4.091	1.389	.170	2.945	.004	.622	1.606
ผลรวมคะแนนความรู้	.224	.235	.059	.953	.341	.539	1.854
ผลรวมคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยง	.368	.108	.195	3.416	.001	.637	1.571

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	sig	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ผลรวมคะแนนการรับรู้ ความรุนแรง	-.069	.132	-.029	-.522	.602	.667	1.499
ผลรวมคะแนนความ คาดหวังประสิทธิผล	.056	.133	.027	.420	.675	.504	1.983
ผลรวมคะแนนความ คาดหวังความสามารถ ตนเอง	.361	.112	.186	3.210	.001	.616	1.624

a. Dependent Variable: ผลรวมคะแนนพฤติกรรม

